

Битие - Призивът на Бог Творец

26 урока в 3 части за индивидуално или групово изучаване

Чарлс и Ан Хамъл

С бележки за водещия

Originally published by Inter-Varsity Press, 1985

InterVarsity Press, P.O. Box 1400, Downers Grove, IL 60515.

Публикувана за първи път под заглавието/Originally published as *Genesis. God's Creative Call*, copyright 1981 by InterVarsity Christian Fellowship of the United States of America.

Автори/Authors: Charles & Anne Hummel

Българско издание/Bulgarian edition

Всички цитати от Писанието, освен ако това не е изрично упоменато, са взети от българския протестански превод на Библията.

Съдържание:

Извличане на максималното от животосъграждащите библейски изучавания 5
Въведение към Битие 8

Част 1: Сътворение и праисторическа епоха

Битие 1-11 10

1. Битие 1:1-2:3	Сътворението	11
2. Битие 2:4-25	Адам и Ева	14
3. Битие 3	Първородният грях	17
4. Битие 4-5	Каин и Авел	20
5. Битие 6-7	Потопът	23
6. Битие 8:1 - 9:17	Дъгата	26
7. Битие 9:18 - 11:32	Вавилонската кула	29

Част 2: Авраам, Исаак и Яков -

появата на Израил Битие 12-36 32

1. Битие 12-13	Призивът към Авраам	33
2. Битие 14-15	Конфликт и завет	37
3. Битие 16-17	Исмаил и Исаак	40
4. Битие 18-19	Содом и Гомор	43
5. Битие 20-21	Политически и семейни кризи	46
6. Битие 22-23	Жертвата на Исаак	49
7. Битие 24:1 - 25:11	Съпруга за Исаак	52
8. Битие 25:12 - 27:40	Яков и Исав	55
9. Битие 27:41 - 30:24	Яков в плен	58
10. Битие 30:25 - 31:55	Яков срещу Лаван	61
11. Битие 32-33	Яков среща Исав	64
12. Битие 34:36	Компромисът и посвещението на Яков	67

Част 3: Йосиф - преселението в Египет

Битие 37:50 70

1. Битие 37-38	Йосиф и неговите братя	71
2. Битие 39-40	Роб и затворник	74
3. Битие 41-42	Йосиф управлява Египет	77
4. Битие 43:1 - 45:15	Помирение в семейството	80
5. Битие 45:16 - 47:31	Яков в Египет	83
6. Битие 48:49	Благословията на Яков	86
7. Битие 50	Последните години от живота на Йосиф	89
Бележки за водещия		92

Извличане на максималното от животосъграждащите библейски изучавания

Много от нас жадуват да изпълнят разума и живота си с Писанията. Ние желаем да бъдем променени от тяхното послание. Животосъграждащите библейски изучавания са замислени като един вълнуващ, провокиращ мисълта и предизвикателен начин на постигане на това. Тяхната крайна цел е да ни помогнат да изграждаме живота си върху Божието Слово.

Принцип на действие

Животосъграждащите библейски изучавания имат няколко отличителни особености. Вероятно най-важната от тях е тази, че те са повече *индуктивни*, отколкото *дедуктивни*. С други думи, те по-скоро ни водят към откриване на онова, което Библията казва, отколкото просто да ни *съобщават* това, което тя твърди.

Освен това тези уроци провокират и мисълта. Те ни помагат да мислим за значението на пасажа по такъв начин, по който действително да разберем какво казва авторът. Въпросите изискват отговори с повече от една дума.

Изучаванията са лични. Въпросите ни помагат да приемем обещанията, увереността, увещанията и предизвикателствата на Божиите думи. Те са предназначени да позволят на Словото да обнови умовете ни, така че да бъдем променени чрез Духа на Бога. Това е крайната цел на всички библейски изучавания.

Изучаванията са многоцелеви. Предназначени са за студентски, църковни групи и за изучаване в група със съседни. Също така се много ефективни и за индивидуално изучаване.

Как са организирани

Библейските изучавания, изграждащи живота, имат също определена организация. Всяко изучаване трябва да продължава не повече от 45 минути при групова работа или 30 минути при лично изучаване, освен ако не решите да му посветите повече време.

Изучаванията могат да бъдат включени в системата на неделните уроци в църква: много са подходящи за семестриална и триместриална система на обучение в колеж. Ако ръководството е съставено от повече от 13 изучавания, то се разделя според случая на две или три части от около 12 изучавания всяка.

Животосъграждащите библейски изучавания използват формата на работна тетрадка. Празното място е предназначено за записване отговорите на всеки въпрос. Този метод е идеален за лично изучаване и дава възможност на членовете на групата да се приготвят предварително за дискусията.

Изучаванията съдържат също и бележки за водещия. Те показват как да се води дискусия в група, осигуряват допълнителна информация за конкретни въпроси, дават полезни съвети за динамична групова работа и предлагат пътища за справяне с проблемите, които могат да възникнат по време на дискусията. С такава помощ, хора с малък или без всякакъв опит са в състояние да водят ефективно изучаване.

Предложение за индивидуално изучаване

1. При започването на всяко изучаване се помолете Бог да ви помогне да разберете и приложите пасажа в живота си.
2. Четете и препрочитайте отбелязания библейски пасаж, за да се запознаете с това, което авторът казва. В случай, че изучавате цяла книга, можете да я прочетете преди първото изучаване. Това ще ви даде полезен поглед върху съдържанието и.
3. Използването на съвременен превод на Библията или перифразирана версия ще ви бъде от голяма полза. Препоръчително е да се използва Ревизираното издание от 1924 г. Имайте предвид, че въпросите в това ръководство са базирани на английския превод “New International Version”.
4. Записвайте отговорите си на определеното празно място в ръководството. Това ще ви помогне ясно да отразите своето разбиране на пасажа.
5. Ще бъде добре да имате под ръка Библейски речник. Използвайте го за запознаване с непознати думи, имена и географски местности.

Предложения за изучаване в група

1. Идвайте на изучаванията подготвени. Следвайте предложенията за индивидуална работа, посочени по-горе. Вие ще откриете, че старателната подготовка ще обогати много вашето време, прекарано в групова дискусия.
2. Проявявайте желание да участвате в дискусията. Водещият вашата група няма да чете лекции. Напротив, “той” или “тя” ще окуражават членовете на групата да обсъждат това, което са научили от пасажа. Водещият ще задава въпросите, намиращи се в това ръководство. Планирайте да споделяте това, което Бог ви е казал във вашето индивидуално изучаване.
3. Придържайте се към изучавания пасаж. Вашите отговори трябва да бъдат основани на стиховете, които са център на дискусията, а не на външни авторитети, като коментари или проповедници. Това ръководство умишлено избягва скачането от книга на книга или от пасаж на пасаж. Всяко изучаване се съсредоточава само върху един пасаж. Обикновено изучаванията на книги се замислени така, че да ви водят през книгата по начина, по който тя е написана. Това ще ви помогне да следвате доводите на автора.
4. Бъдете чувствителни към останалите членове на групата. Слушайте внимателно, когато те споделят това, което са научили. Може би ще се изненадате от тяхната проникателност. Свързвайте това, което казвате, с коментарите на другите, така че групата да не излиза извън темата. Също не забравяйте да се съгласявате с мненията на другите, когато е възможно. Това ще насърчи някои от по-колебливите членове да участват.
5. Внимавайте да не доминирате дискусията. Понякога сме толкова жадни да споделим това, което сме научили, че оставяме нищожна възможност за останалите да говорят. Участието е валидно за всички, но разрешавайте същото и на другите.

6. Очаквайте Бог да ви учи чрез пасажа, който се дискутира, и чрез другите членове на групата. Молете се да прекарате едно полезно и приятно време заедно.

7. Ако вие водите дискусията, ще намерите допълнителни предложения и полезни идеи за всяко изучаване в бележките за водещия. Ще ги намерите в края на ръководството.

Въведение към Битие

Всички ние гледаме назад в миналото и се учудваме на всяко начало. Децата слушат захласнато разказите за тяхното раждане и времето, когато са били бебета. Семействата проследяват родословното си дърво. Нациите измислят истории за своя произход. Несгодите на настоящето и надеждите за бъдещето придобиват нов смисъл, когато знаем повече за началото на всичко.

Битие е книга за началото - произходът на вселената, раждането на човешката раса и основаването на еврейската нация. Тази книга обаче е нещо повече от хронологична история на началото. От нея произлизат много от темите, които добиват известност през Стария и Новия Завет. Тук научаваме за Бог, човека и природата в техните взаимоотношения. Творецът и Държеца на вселената се открива като Господ и Съдия на историята, която има цел и предназначение. Концепциите за завета и благодатта, избраните и изкуплението проникват в цялото Божие дело на спасение, за да победат последствията на злото и греха. Големите доктрини за сътворението, греха и спасението водят своето начало от тази забележителна книга.

Не бива да ни учудва фактът, че повече от всяка друга книга в Библията Битие е била сцена на исторически, литературни, теологически и научни битки. Някои от тези въпроси са си проправили път от църквата и семинарията до училищата и съдилищата. Тъй като голяма част от дискусията върху тези спорни въпроси се основава на дезинформираност и чужди мнения, ние трябва да открием за себе си какво казва съответния текст и не по-малко важно - какво той *не* казва. Това ръководство е предназначено да ви помогне да откриете значението на Битие за тези, които първи са чули неговото послание, както и за нас днес. Може да се изненадате, като откриете колко ясно става всичко, когато оставим авторът да говори и се въздържим от въпроси, на които той никога не е възнамерявал да отговори.

Исторически контекст

Битие е първата от петте книги, наречени Петокнижие. Новият Завет приписва авторството им на Мойсей. По време на миналия век много критици поставяха под съмнение факта, че Мойсей е автор на Петокнижието. Либералните изследователи приписват тези писания на неизвестни автори или редактори, живяли много след Мойсей, вероятно по-късно в монархията. Въпреки това, съществуват много доказателства, подкрепящи традиционното схващане, поддържащо авторството на Мойсей, макар че се допуска той да е използвал съществуващи източници за Битие и известна част от материала би могъл да е редактиран след неговата смърт. Във всеки случай ние ще приемем, че посланието на Битие е дадено на Израели по време на скитането в пустинята, около 1250 г. пр. Хр. Ето защо ние се нуждаем да знаем нещо за културната среда и религиозната ситуация в Израил, за да разберем посланието на автора.

Около четиристотин години евреите бяха подложени на нерадостно съществуване в Египет, далеч от обещаната на Авраам земя. Тези векове взеха както своя духовен, така и физически данък върху нацията. Евреите нямаха Писания. Те притежаваха само няколко патриархални традиции, предавани от уста на уста. С изключение на няколко акушерки страхът от Господа беше изместен от култово поклонение на боговете на други народи. Дори и след като те бяха освободени от робство по чудо и доведени в Ханаан, хората очевидно нямаха много познания за Бога и своя преотец Авраам.

Когато Евреите достигнаха до планината Синай, техните схващания и начин на живот почти не се различаваха от съседните им народи. Тяхната култура в същността си бе езическа. Тогава Бог ги призова да пазят неговия завет, да станат "царство свещеници и свят народ" (Изм. 19:6). Въпреки, че хората изявиха възторжено своето съгласие, тяхното "да" щеше да стане само начало на един дълъг и мъчителен процес, чрез който Бог щеше да създаде една нова култура в изпълнение на тяхното призвание.

Мойсей беше изправен пред велика задача. Народът се нуждаеше от радикално различна теология, за да познае Бог и неговите намерения в историята, от нова религиозна институция, която да ръководи тяхното поклонение, друг начин на живот, характеризиращ се с морал и етика в отношенията и нова космология, която да преориентира тяхното отношение към естествения свят. Тези пет книги на Мойсей бяха съставени с цел да превърнат евреите в богоизбран народ чрез тази нова, божествено въведена култура. Поради тази причина Петокнижието съдържа силно антиезическо учение, предназначено да помогне на Божиите люде да скъсат напълно с миналото и да се научат да гледат на целия живот от неговата гледна точка.

Ролята на Битие

Началото на първата книга в Библията разказва за сътворението на вселената, с което се поставя основата на новата израилска космология. Този разказ не само нанася силен удар върху "боговете на природата", почитани от езическите съседни на Израил племена, но и върху цяла плеяда лъжефилософи, които всеки век повеждат в пътя на заблудата много представители на човешкия род.

Сътворението на света достига своята кулминация със създаването на мъжа и жената. Скоро обаче, те възстават срещу своя Творец и хвърлят човечеството във властта на греха и неговите разрушителни последствия. От този момент нататък Битие отразява драмата на Божиите могъщи прояви на наказание и милост с разкриване на Неговия изкупителен план.

Изучаването ни на Битие е разделено на три главни части:

1. Сътворение и праисторическа епоха 1 - 11
2. Авраам, Исаак и Яков - появата на Израил 12 - 36
3. Йосиф - преселението в Египет 37 - 50

Навсякъде в тези разкази централен и организиращ мотив е "Божият призив". Първоначално Неговото творческо слово вдъхва живот на цялото създание. След това Бог създава една заветна общност, която трябва да стане Негов избран народ. Битие и целият Стар Завет очакват с нетърпение Неговото ново създание и завет в Исус Христос, в чийто народ и ние сме призвани да участваме.

Част 1

Сътворение и праисторическа епоха

Битие 1-11

1. Сътворението: особеното ни място в света

Битие 1:1-2:3

Случвало ли ви се е някога да разговаряте с някого за сътворението? Замисляли ли сте се защо тази първа глава на Битие съдържа толкова много противоречия и какво всъщност е искал да каже нейния автор? Това изучаване ще ви помогне да разберете авторовите намерения за нейното написване и неговото послание към Израил за техния Бог, Неговото създание и особеното място на израилтяните в естествения свят. Освен това то ще ви помогне да съотнесете този разказ към съвремеността.

Не забравяйте, че подобно на други книги в Библията, Битие 1 описва естествени събития на популярен език, без да използва съответната терминология. Книгата разкрива събитията така, както те изглеждат на средния човек, без да обяснява точно *как* са станали. Ударението е върху *кой* и *защо*, Творецът и Неговите намерения в сътворението.

1. Прочетете Битие 1:1 - 2:3. Докато четете потърсете думи и изрази, които са употребени повторно.

2. Опишете със собствени думи как в началото се е появила земята (ст. 1-2).

3. По какъв начин Божиите заповеди на сътворение в първите три дни придават форма на безформената земя (ст. 3-13)?

4. Как Божиите заповеди през следващите дни дават пълнота на празната земя (ст. 14-25)?

5. В какъв смисъл според вас Бог счита Своето създание за добро (ст. 4, 10, 12, 18, 21, 25)?

6. Разказът за сътворението показва, че Бог внася ред, красота и хармония в първоначалния хаос, съществувал дотогава. В кои области се нуждаете да се доверите на Бог, че Той ще произведе тези качества във вашия живот?

7. По какъв начин мъжът и жената са уникални сред Божиите създания (ст. 26-27)?

8. Кои специални заповеди и благословения дава Бог на мъжа и жената като част от Неговото създание (ст. 3-13)?

9. В стих 26 се казва, че мъжът и жената са направени по Божий образ и подобие. Какви прилики съществуват между Божието дело и създание, и заповедите и отговорностите, които Той дава на мъжа и жената?

10. С какво седмият ден е уникален и единствен сред другите шест (2:1-3)?

11. Как Божиите създания, които ни заобикалят в ежедневието ни, влияят върху преклонението ни пред Твореца?

12. В светлината на наученото за Бог в този урок, как можете практически да отразявате Неговия образ през следващите седем дни?

2. Адам и Ева: Животът според изначалното Божие намерение Битие 2:4-25

*Защото от всички най-тъжни на света слова -
записани или изричани от нас,
най-тъжните са тези: "Възможно би било!"*

Тези стихове добиват особена значимост, когато разглеждаме живота такъв, какъвто той трябваше да е според Божиите първоначални намерения. Битие 2 представлява основата на разбирането ни за това какви трябваше да сме според Божия план и какви трябваше да са нашите отношения с Бог, природата и останалите хора.

Този разказ се различава от първия по своя стил и съдържание. Той бързо ни пренася от общото описание на света към конкретното място на отразяваното събитие - "градината на изток". Литературният стил също се променя значително, прибегвайки до помощта на колоритни и детайлни описания. Същевременно той продължава да бъде по-скоро исторически достоверен, отколкото иносказателен или митичен, допълвайки краткото свидетелство за сътворението на мъжа и жената в глава 1:26-30.

1. Опишете състоянието на земята в началото на този разказ и го сравнете с казаното в 1:2.

2. Авторът описва сътворението на човека в стих 7. С какво Неговото създание е уникално?

Какво добавя това описание към изложеното в 1:27?

3. Какво научаваме за градината, която Бог е приготвил за Адам (ст. 8-14)?

4. Какви отговорности, свободи и забрани дава Бог на човека (ст. 15-17)?

Какво разкрива всичко това за животът, който Бог първоначално е възнамерявал да ни даде?

5. Обърнете внимание на социалните измерения на факта, че човек е създаден по Божий образ и подобие (ст. 18). Какво загатва това за отношенията ни с другите хора?

6. Какво разкрива за Адам и връзката му с живите същества фактът, че на него беше възложена задачата да им даде имена (ст. 19-20)?

7. Какво е значението на думите, използвани от автора за описание на създаването на жената (ст. 21-22)?

8. Как изборът на име за новия му помощник отразява неговото признание към нея (ст. 21-22)?

9. Обяснете със собствени думи онова, което стих 24 учи за брака.

Каква светлина хвърля стих 25 върху взаимоотношенията между съпруга и неговата съпруга?

10. Как този пасаж ви помогна да разберете първоначалното Божие намерение за вас и вашето отношение към Бога, природата и другите хора?

3. Първородният грях: Как да се справяме с изкушенията?

Битие 3

Ако Бог е добър и силен, защо позволява да има толкова зло и болка? Въпреки че Библията не отговаря директно на този въпрос, тя показва как грехът и последствията от него са влезли в света.

В края на миналата глава Адам и Ева живеяха в Едемската градина в мир с Бог, със себе си и с естествения свят, над който им беше дадено да управляват. Те имаха свободата да изпълняват тази си отговорност и да ядат от всички плодове в градината, с едно изключение. Дървото за познаване доброто и злото щеше да изпита тяхното подчинение на Твореца. В настоящото изучаване виждаме как те посрещат това изпитание и какви уроци можем да научим от тяхната опитност.

1. Прочетете Битие 3. Змията е описана като "най-хитра от всички полски зверове, които Господ Бог беше създал" (ст. 1). Как въпросът на змията и особено подбора на думите в него илюстрират нейната хитрост?

2. Как отговорът на Ева предава неправилно Божиата заповед (ст. 2-3)?

Какво говори това за отношението и към тази забрана?

3. По какъв начин сме склонни да правим Божиите заповеди по-ограничаващи отколкото те са в действителност?

Как това се отразява върху гледището ни за Неговите изисквания?

4. Тук змията става по-директна (ст. 4-5). Какво казва тя за целта и резултатите от тази заповед?

Как днес Сатана се опитва да ни заблуди относно последствията от греха и ползата от него?

5. Как думите на змията повлияват върху мисленето на Ева (ст. 6)?

С кои "за" и "против" Ева се бори в търсенето на решение?

6. Как грехът на Адам и Ева непосредствено се отрази на отношението им към самите тях, един към друг и към Бог (ст. 7-13)?

7. Адам и Ева направиха няколко грешки: те послушаха едно създание, а не Създателя, последваха собствените си впечатления, а не Неговите заповеди, усъмниха се в Божията загриженост за тяхното добро и превърнаха в своя цел себerealизацията си. В кои ситуации сте нарушавали Божии заповеди вследствие на подобни грешки?

8. Какво наказание дава Господ Бог на змията (ст. 14-15), жената (ст. 16) и мъжа (ст. 17-19)? (Опишете ги със свои думи).

9. Какви стъпки предприема накрая Бог, за да прекрати ерата на Едемската градина (ст. 21-24)?

10. Какъв урок научихте от това изучаване и как той ще ви помогне да разпознавате и да се съпротивлявате на изкушенията, пред които се изправяте?

4. Каин и Авел: Отношение и отговор на греха

Битие 4-5

Един лутерански епископ в източна Германия, който бил последователно подложен на преследване от нацистите и комунистите, заявил: "Когато Бог не е Бог, човекът не е човек!" Той беше видял как отхвърлянето на божествения авторитет неизбежно води до варварска жестокост.

В предходната глава неподчинението на Адам и Ева на Бог наруши техните взаимоотношения с Него. Сега виждаме проникването на греха в семейните взаимоотношения, при което отношението на омраза води до престъпни деяния.

1. Прочетете Битие 4. Какво научаваме за Каин и Авел в стихове 1-2?

2. Защо според вас Господ погледна благосклонно на Авел и неговия принос, а на Каин и на приноса му не погледна така (ст. 3-7)?

Какво обяснение и съвет дава Господ на Каин (ст. 6-7)?

3. Как стих 7 илюстрира природата на греха и нашия отговор на него?

Как неспособността на Каин да овладее греха (ст. 8) подчертава сериозността на конфликта?

4. Откъде можем да черпим сила за да владеем греха?

5. Господ изправя Адам, Ева и Каин лице в лице с техния грях, като използва въпрос (3:11, 13; 4:9-10). Кои са някои от възможните причини за този подход?

6. Защо наказанието на Каин (ст. 10-16) е логична последица от неговия грях?

Как сте били наказвани от Бог като логичен резултат от погрешна постъпка?

7. Как отношението и постъпката на Ламех, изразени в подигравателната му песен, надминават тези на Каин (ст. 23-24)?

8. Начинът на живот на семейството на Каин е картина на човечеството - технически прогрес, съпътстван от морален упадък. Как виждате отразена тази тенденция в съвременното ни общество?

9. Как тази глава ви помогна да разберете природата на греха и последиците от него?

10. Ако разполагате с време, прочетете бегло глава 5, за да проследите родословието от Сит (4:25-26) до Ной, който е тема на следващото изучаване.

5. Потопът: Два начина на живот и резултатът от тях

Битие 6-7

Наистина ли има значение как живеем? Доброто толкова често остава невъзнаградено, докато злото шевства наказано. Нищо чудно, че животът ни изглежда толкова объркващ. Въпреки, че тези глави не отговарят на всички наши въпроси, те показват че в края на краищата Божията справедливост става явна в човешките отношения.

В миналата глава се описваше как грехът ставаше все по-очевиден в рода на Каин. Сега авторът описва проникването на този морален рак в цялото човечество. Той противопоставя два радикално различни начина на живот и резултата от всеки от тях.

1. Прочетете Битие 6. Какво вижда Господ, когато поглежда на състоянието на човешкия род по времето на Ной?

Кои думи в стихове 5 и 11 подчертават размера на нечестието?

2. Как Божието отношение към създаването се променя след началото (1:31; 6:6-7, 11:13, 17)?

3. Като използвате заглавията в печата или новините на първа страница, покажете с какво съвременната цивилизация прилича на тази от дните на Ной.

4. По какво Ной се различаваше от съвременниците си (6:9; 7:1)?

5. Какви предпазни мерки взема Бог за Ной и различните живи същества, за да запази живота след потопа (ст. 14-22)?

6. Прочетете 7:1-16. Как според вас Ной и близките му се чувстват по време на дългите месеци на строеж на ковчега върху сушата, събирането на всички живи създания и качването с тях в ковчега?

7. В кои ситуации сте се чувствали неловко поради своето неподчинение на Бога?

Как подчинението на Ной може да ви насърчи и послужи като предизвикателство за вас?

8. Прочетете 7:17-24. Какви подробности са дадени за потопа и резултатите от него?

9. Какво разкриват глави 6 и 7 за строгостта и милостта на Бог?

10. Новият Завет сравнява строгото наказание в дните на Ной с наказанието, което ще се излее над земята при завръщането на Христос. Как можете да накарате хората около вас да потърсят спасение в Христос?

6. Дъгата: Божиите обещания за бъдещето

Битие 8:1-9:17

Как се чувствате, когато виждате дълго очаквано изпълнение на някое от Божиите обещания? Вероятно вашата реакция прилича на реакцията на Ной и неговото семейство. В предходното изучаване ги оставихме в безопасност в ковчега, докато наводнението разрушаваше всяка форма на живот на земята и накрая покри планините. Сега виждаме как Бог изпълнява обещанията си към тях и как реакцията на Ной може да бъде пример за нас днес.

1. Прочетете Битие 8. Ной и семейството му останаха в ковчега малко повече от година (7:11, 8:13-14). Поставете се на тяхно място и опишете как щяхте да се чувствате от времето, когато Бог затвори вратата, до мига в който каза: "Излез от ковчега".

2. Какво научаваме за Божията загриженост за хората в ковчега и неговите действия, за да спре потопа (ст. 1-5)?

3. Каква инициатива поема Ной по време на този период (ст. 6-12)?

Как този пример ни помага да разберем своята отговорност по време на период, когато зависим от Божията намеса?

4. Първото нещо, което Ной направи бе да изпразни ковчега и да направи жертвоприношение на Бога (ст. 20). Какво говори това за приоритетите в неговия живот, когато той е поставен под натиска на неотложни задачи, изискващи незабавно решение?

5. Кой аспект от примера на Ной - неговото подчинение, вяра, смелост, твърдост - е най-важен за вас в ситуацията, в която се намирате в момента?

6. Как Господ отговаря на жертвоприношението на Ной (ст. 21-22)?

7. Защо Неговото обещание е особено забележително в светлината на отминалия потоп?

8. Прочетете Битие 9:1-17. Каква заповед дава Бог на Ной и неговото семейство (ст. 1-7)?

С какво тя прилича и с какво се различава от първоначалната заповед, дадена на Авраам в 1:27-30?

9. Какво разкриват за това ново начало за човешкия род конкретните забрани, дадени от Бог?

10. В стихове 8-17 Бог прави завет толкова безусловен, колкото и незаслужен е той. Какво научаваме за обхвата и целта на този първи завет?

Защо дъгата е особено подходящ белег на обещанието?

11. Как се проявява Божията милост в този пасаж?

Как се проявява в последно време Неговата милост във вашия живот?

12. Прекарайте време в молитва, благодарейки на Бог за милостта Му към нас, които заслужаваме Неговото наказание.

7. Вавилонската кула: Проблеми в семейството и обществото

Битие 9:18-11:32

Един постоянен проблем за всяко поколение е егоцентричното неуважение към авторитета - човешки или божествен. Това отношение продължи след потопа в семейството на Ной, за да се прехвърли в по-широк план върху обществото. В предишното изучаване видяхме, че новата заповед към Ной беше сходна с тази, дадена на Адам. Сега виждаме как грехът се предава от баща на син и от поколение на поколение в личен и обществен план с кръгообразното разпространяване на вълните на злото.

1. Прочетете Битие 9:18-29. Опишете случилото се между Ной и неговите трима сина (ст. 20-23).

2. Защо поведението на Хам излага неговия баща?

Как неговото поведение контрастира на поведението на братята му (ст. 23)?

3. Какво проклятие отправя Ной към Ханаан (сина на Хам) и неговите наследници (ст. 24-28)?

4. По какви конкретни начини днешните семейства страдат от неуважение към родителите и враждебност сред децата?

5. Прочетете бегло Битие 10, което проследява наследниците на Сим, Хам и Яфет. Какви интересни факти разкрива тази глава за разселването на човечеството след потопа? (Обърнете внимание особено на стихове 5, 8-15, 25).

6. Прочетете Битие 11:1-9. Какви действия предприемат хората във Вавилон и какви са техните мотиви?

Как този проект се отнася към Божиите заповеди към семейството на Ной в 9:1?

7. Фактът, че Господ трябва да слезе (ст. 5), за да види кулата която ще достигне небесата, е забавен. Каква е Неговата реакция (ст. 5-9)?

Как Неговата контрамярка се справя конкретно с греха на хората?

8. В Библията този град символизира безбожно общество, чиито грехове достигат до небето. Защо всички човешки усилия за достигане на световно единство трябва да не постигнат онова, което Бог иска?

9. Прочетете Битие 11:10-32, където е проследено родословието от Шем до Авраам. Защо според вас авторът преминава от всички родове по земята на един род?

10. Как първите единадесет глави от Битие подчертават нуждата Бог да спаси хората по лицето на земята?

Част 2

Авраам, Исаак и Яков - появата на Израил

Битие 12-36

Част 1 завърши с разпръсването на човешкия род по лицето на цялата земя и разбъркването на езика на хората. Родословното дърво проследи родословната линия от сина на Ной - Сим, до Тара - баща на Авраам. В началото на тази част Тара се преселва със семейството си от родния им град Ур на северозапад в Харан. В този момент Бог призовава Аврам да се пресели отново, като му обещава че той ще постави началото на голям народ. Част 2 разглежда появата на този народ - Израил и живота на Авраам, Исаак и Яков.

1. Призивът към Аврам: Следвайки Бог в неизвестността

Битие 12-13

Представете си, че Бог ви е призовал да напуснете всичко с което сте свързани - дома, семейството, приятелите - и да Го последвате в друга част на света, където хората водят напълно различен начин на живот. Как щяхте да се чувствате, когато казвате довиждане и се отправяте в неизвестността? В това изучаване виждаме как Авраам откликва на този призив и как се усъвършенства във вяра.

1. Прочетете Битие 12. Каква заповед и какво обещание дава Господ на Аврам (ст. 1-3)?

Как ще се отрази тези нови взаимоотношения върху семейството му и бъдещите поколения?

2. Опишете със свои собствени думи какво означава за семейството му да напусне своя дом и роднини (ст. 4-5).

3. Какво още обещава Бог на Аврам, за да го насърчи при пристигането му в Ханаан (ст. 6-9)?

4. Призовавал ли те е някога Бог да напуснеш позната и спокойна обстановка и да я замениш с нещо непознато и плашещо? Обяснете.

Какво водителство, помощ или насърчение ви даде Господ?

5. Защо планът на Аврам за него и Сарайя говори за липса на вяра (ст. 10-16)?

6. Какъв урок научи Аврам след като Бог се намеси (ст. 17-20)?

7. Разкажете за случай, когато сте взимали нещата в свои ръце, вместо да се доверите на Бог във вяра.

Какви бяха резултатите за другите около вас?

8. Прочетете Битие 13. Опишете проблема, който възниква между Аврам и Лот (ст. 1-7).

9. Като по-възрастен, Аврам имаше право да избере най-добрата земя. Как неговите действия тук показват по-голямо доверие в Божиите обещания, че Той ще се грижи за него (ст. 8-13)?

10. Какви подновени и разширени обещания дава Господ на Аврам (ст. 14-17)?

Защо според вас Господ решава да му говори точно в този момент?

11. Как опитностите на Аврам в глави 12 и 13 ви насърчават да поверите всичките си нуждите на Бога?

2. Конфликт и завет: Изпитания на вярата

Битие 14-15

Ако искате вярата ви да се увеличава, не се изненадвайте или обезкуражавате от трудностите, които изискват вяра. Мускулите на вярата стават силни с тренировки и изпитания, които понякога са болезнени. Аврам продължава да учи този урок след разделянето си с племенника си Лот. В това изучаване виждаме изпитанията на Аврам и благословенията, дадени му от Бог, за да посрещне предизвикателството и да постоянства в него.

1. Прочетете Битие 14. Каква политическа и военна ситуация се описва в ст. 1-4 и с какво тя прилича на днешната ситуация?

2. Опишете битката и резултата от нея за Лот и семейството му (ст. 5-12).

3. Понеже Аврам живееше в шатри далеч от градовете, неговите люде не бяха въввлечени във войната. Каква стратегия измисля Аврам, когато научава за пленяването на Лот (ст. 13-16)?

4. Кой е Мелхиседек и какво прави той (ст. 18-20)?

Как неговата благословия помага на Аврам правилно да се отнесе към тази победа?

5. Каква е причината, поради която Аврам реагира така на щедрот предложение, направено от царя на Содом (ст. 21-2)?

6. Как на практика примерът на Аврам ви насърчава да се доверите на Божията вяроност?

7. Прочетете Битие 15. Какъв е главният проблем на Аврам тук и как той предлага да го разреши (ст. 2-3)?

8. Как Божието послание до Аврам в този момент подновява увереността му (ст. 1, 4, 5)?

9. В стих 6 се споменава за първи път, че Аврам *повярва* в Господа. Обяснете със свои думи какво означава израза, че вярата му се "вмени за правда".

10. В стихове 7-21 Господ прави завет с Аврам. Какви допълнителни обещания дава Той тук?

11. Ако някога е трябвало да чакате дълго Бог да изпълни дадено обещание, какво сте научавали през това време за себе си, за Господ и Неговите начини на работа с вас?

3. Исмаил и Исаак: Колебание и обновяване на вярата Битие 16-117

Случвало ли ви се е някога да се уморите, чакайки Бог да извърши нещо? Чудите ли се понякога дали вярата ви не е проява на глуповатост? В такива моменти човек се изкушава да поеме сам инициативата: "Щом *Бог* не ми помага, ще го направя *сам!*"

В началото на този пасаж разбираме, че Сарайя и Аврам са отчаяни от това, че годините са отлетели безвъзвратно, а те нямат дете. Вземайки нещата в свои ръце, те намислят своя стратегия за "изпълнение" на Божието обещание.

1. Прочетете Битие 16. Десет години са изминали от влизането на Аврам и Сарайя в Канаан, а все още няма никакви белези, че обещаният от Бога син ще се роди. Какво предлага в този момент Сарайя (ст. 1-2)?

Защо според вас Аврам прие предложението?

2. Действията на Сарайя и Аврам ни се струват странни, но в древната източна култура това беше общоприет обичай. Въпреки това, защо техните действия показват липса на вяра?

3. Как нетърпението за Божиите неща и Неговия начин на работа ни води към безверие и дори към неподчинение?

4. Как се променят отношенията между тримата главни герои след като Агар зачева (ст. 4-6)?

5. Агар побягва в пустинята на Сур на североизточната граница на Египет - нейната родна земя. Какви обещания и насърчения и дава ангелът (ст. 7-12)?

6. Какво научава Агар за Господа през тази тежка опитност (ст. 13-14)?

7. Случвало ли ви се е да преминавате през тежък момент, в който сте придобивали ново прозрение за Божията загриженост за вас? Обяснете.

8. Прочетете Битие 17. В стихове 1-8 "Всемогъщият" се явява на Аврам и иронично променя името му от *Аврам* ("Висок отец") на *Авраам* ("Отец на множество"). Кои заветни обещания повтаря в тези стихове Господ?

9. Каква заповед дава Бог на Авраам като външен белег на завета (ст. 9-14)?

10. Кои специфични обещания дава Бог за Сарайя (15-16)?

Защо според вас тези обещания карат Авраам да падне по лице и да се разсмее (ст. 17-18)?

11. В стих 18 Авраам изразява загрижеността си за Измаил. Как Бог отговаря на молбата на Авраам (ст. 19-22)?

12. Как Авраам изпълни отговорността си в завета (ст. 23-27)?

13. Какво научихме за Бог в тази глава, което ще ни помогне да вярваме на обещанията Му, въпреки обстоятелствата?

4. Содом и Гомор: Божието наказание за обществото

Битие 18-19

Днешното християнство се характеризира като "лично ангажиращо, но без връзка с обществото". Мнозина от нас се интересуват само от семейството и църквата си, а пренебрегват по-големите области на своите работни места и общност - икономическата, обществената и политическата тъкан на нашето общество.

Дотук видяхме един Авраам, нападнат само от лични и семейни проблеми. В този пасаж обаче, той разширява своя кръгзор. Авраам започва да се интересува от проблемите на един съседен град, чийто начин на живот противоречи на всичко, в което той вярва и отстоява. Реакцията на Авраам на вестите за надвисналото наказание могат да ни поучат на отговорно християнско поведение в собственото ни общество.

1. Прочетете Битие 18. Кои елементи на гостоприемство показва Авраам дори на непознатите пътници в стихове 1-8?

2. Защо според вас Сара реагира така, както откликна на обновеното обещание на Господ за син (ст. 9-12)?

Би ли могъл отговорът на Господ на смеха на Сара да се разглежда едновременно като укор и насърчение (ст. 13-15)?

3. Защо Господ решава да каже на Авраам за Своето решение да разруши Содом и Гомор (ст. 16-19)?

4. Какво научаваме в последвалия дълъг разговор (ст. 20-33) за отношението на Авраам към нечестивите градове и към Господа?

Как бихте охарактеризирали отношението на Господ към градовете и неговите взаимоотношения с Авраам?

5. В кои области можем да ходатайстваме пред Бога за своя град, област или държава поради техните грехове?

Как този вид молитва може да се отрази на отношението и постъпките ни към тези около нас?

6. Прочетете Битие 19. В тази глава научаваме подробности за живота и жителите на Содом. Как техните постъпки ни помагат да разберем защо те са подложени на Божието наказание?

7. По какво нашето общество прилича на Содом?

8. Като какъв се проявява този път Лот (ст. 1-14)?

Как се е отразил животът в Содом върху него и върху членовете на семейството му?

9. Как се проявява милостта на Господ в отношението му към Лот и неговото семейство (ст. 10-22)?

10. Опишете как Божието наказание постига Содом и семейството на Лот (ст. 23-28).

11. Какво можем да направим, за да отклоним Божието наказание върху себе си и тези около нас?

5. Политически и семейни кризи: Последствията от неверието Битие 20-21

Случвало ли ви се е някога да попадате в беда, защото не сте уповали на Господ и неговите грижи за вас? Сигурно сте поели нещата в собствени ръце и постепенно сте заобиколили някои морални или етични правила. Ако е така, значи не сте единствени. Дори Авраам се поддаде на страха и не каза истината в една потенциално опасна ситуация. Библията няма маскирани светии. Тя не покрива греховете на своите герои. Така ние можем да се учим не само от техните успехи, но и от техните *падения*.

В предходното изучаване видяхме Авраам в най-добрата му светлина, когато той показа загриженост за един грешен град. В това изучаване той се проявява едва ли не в най-лошата си светлина, следвайки курс на поведение, имащ непоправими последствия за всички, участващи в тези събития.

1. Прочетете Битие 20. Опишете ситуацията, в която Авраам се намира и начина, по който Бог се справя с нея (ст. 1-7).

Как разговорът на Бог с Авимелех показва неговата загриженост за тези, които са извън неговите заветни взаимоотношения?

2. Какво разкриват въпросите, които Авимелех задава на следващия ден за неговото отношение към Авраам (ст. 8-10)?

3. Как патриархът се опитва да обясни изходът, който той е избрал от тази ситуация (ст. 11-13)?

До какви възможни последствия можеше да доведе лъжата на Авраам за Сара, за техния обещан син и за семейството на Авимелех?

4. Как бихте описали образа на Авимелех, имайки предвид неговите действия (ст. 14-16)?

5. Как в края на тази история бе възстановено името на Авраам (ст. 17-18)?

6. Припомнете си трудна ситуация, в която поради страх или неверие сте предприели курс на поведение, обиждащ Бога. Какви бяха последиците и уроците, които научихте?

7. Прочетете Битие 21. Името *Исаак* означава "смях". Опишете реакцията на Сара и начинът, по който тя се чувства след толкова дълго очакване на това радостно събитие (ст. 1-5).

Как опитността на Сара и Авраам може да ни насърчи да бъдем по-търпеливи и верни в чакане на отговор на нашите молитви?

8. Какъв проблем стои пред Авраам в стихове 8-14 и как бива разрешен?

9. Как Бог помага и насърчава Агар в кризисен за нея момент (ст. 15-21)?

10. Какво показва молбата на Авимелех за неговото отношение към Авраам (ст. 22-34)?

11. Припомнете си начините, по които Бог е милостив и верен към главните герои в тази история.

6. Жертвата на Исаак: Израз на най-голяма вяра и подчинение. Битие 22-23

Преставете си, че Бог ви помоли да се откажете от някой или от нещо, около който или което се гради вашия живот - любим, вашия дом, професия ии планове за бъдещето. Как ще реагирате? В това изучаване ние преминаваме с Авраам през долината на изпитни. Той стига до кулминационната точка в своята кариера, когато се изправя пред сърцераздиращо събитие. Опитността на Авраам може да ни научи как Бог снабдява онези, които го почитат с такава вяра и подчинение.

1. Прочетете Битие 22. Кои изрази от Божиата заповед към Авраам подчертават размера и болката от тази жертва (ст. 1-2)?

2. Споделете някои от мислите и чувствата, които щяха да ви вълнуват, ако бяхте на мястото на Авраам.

3. Какво разкриват детайлите в разказа за отговора на Авраам на тази невероятно трудна ситуация (ст. 3-10)?

4. Как се намесва Бог в критичния момент (ст. 11-12)?

5. В стих 12 Господ казва: "сега зная, че ти се боиш от Бога, понеже не пожали за Мене и сина си, единствения си син." Като изхождате от примера на Авраам, какво според вас означава да се боиш от Господа?

6. По какъв начин Божието снабдяване на Авраам с овен за жертвоприношение в стихове 13-14 е отговор доверието, което той изрази по-рано (ст. 5, 8)?

7. Изправяли ли сте се пред ситуация, в която за да се подчините на Бог се е наложило да се откажете от любим човек или предмет? Обяснете.

Как Господ снабди вашата нужда?

8. В стихове 15-18 Господ повтаря обещанията Си към Авраам. Защо това е особено благоприятно време за това?

9. Прочетете Битие 23. Как реагират хетейците, когато Авраам решава да погребее Сара в тяхната земя (ст. 1-6)?

10. През какви стъпки преминава Авраам, за да спази законите на земята (ст. 7-16)?

11. Като пришълец Авраам можеше да има много права, но не и да притежава земя. Защо според вас той настоява да притежава мястото за погребване?

12. До своята смъртта, Сара и Авраам не бяха видели изпълнението на повечето от Божиите обещания. Може ли погребението и да се разглежда като мълчаливо свидетелство за техните бъдещи изпълнения (ст. 17-19)?

13. Как тези две глави могат да ни насърчат да уповаваме на Бог, когато все още не виждаме изпълнението на някои важни обещания?

7. Съпруга за Исаак: Божието водителство и грижи

Битие 24:1-25:11

Какво правите, за да откриете Божията воля в конкретна ситуация? Как постъпвате, когато мислите, че разбирате неговата воля - работите ли за нейното изпълнение или просто чакате тя да се изпълни? Въпреки, че Библията не дава формули или предписания, тя илюстрира някои принципи, които можем да приложим. В това изучаване Авраам продължава да води своите дела, като взема мерки за сигурното продължение на неговия род. Тук виждаме пленителната история на осигуряване на жена за неговия син Исаак.

1. Прочетете Битие 24:1-27. От кои основни грижи са продиктувани заповедите, които Авраам дава на своя слуга (ст. 1-9)?

2. Когато слугата пристига в Нахор, отправя първата молитва за лично водителство, записана в Библията. За какво конкретно моли Бог той (ст. 12-14)?

3. В стихове 15-25 са изредени няколко отличителни черти на Ревека. Опишете нейната личност със собствени думи.

4. Какво разкрива молитвата на слугата в стихове 26-27 за собствените му взаимоотношения с Бога?

5. Прочетете стихове 28-67. Как разказът на слугата в стихове 33-49 разкрива неговата възбуда и страхопочитание пред Божието водителство?

6. Слугата не беше помолил за видение или чудо, а за водителство чрез ясен белег в естествения свят. Кога Бог сте получавали водителство по този начин?

7. Как реагира семейството на Ребека на тези внезапни, неочаквани събития (ст. 50-53)?

8. По какъв начин Ребека участва във вземане на решението да отиде със слугата (ст. 54-60)?

9. Опишете завръщането на Ребека със слугата и кажете какво означаваше то за Исаак (ст. 61-67).

10. Прочетете Битие 25:1-11. Какво научаваме за последните години на Авраам?

11. Как бихте обобщили неговия живот в едно изречение?

12. Кой е най-важният урок, който научихте от изучаването на живота на Авраам?

8. Яков и Исав : Семейна вражда

Битие 25:12-27:40

Противоречията и кавгите между братя, наричани евфемистично братско съперничество - се наблюдават в повечето семейства и са част от израстването на децата. Те обаче могат да се удържат в определени граници, ако към тях се подхожда последователно и открито. Когато родителите показват пристрастие и вземат страна, тази борба често придобива злокачествена форма и става фатална за семейното единство.

Това изучаване започва с радостта от дългоочакваната рожба. След двадесет годишно очакване, Исаак и Ревека имат не една, а две рожби близнаци. С израстване на момчетата родителското пристрастие води до трагични последици за семейните взаимоотношения. Въпреки техните грешки и така развилите се събития, Бог изработва Своята суверенна цел и остава милостив към това семейство. Ние можем не само да се поучим от техните грешки, но и да се насърчим чрез Божията любов към нас дори тогава, когато се проваляме.

1. Прочетете Битие 25:12-34. Как според стихове 12-18 бяха изпълнени Божиите обещания към Агар (вж. 16:7-16)?

2. Какви трудности и изпитания на вярата срещат Исаак и Ревека във връзка с раждането на техните синове (ст. 19-22)?

3. Какво научаваме за Исав и Яков от преди те да се родят, до времето когато вече са големи (ст. 23-28)?

4. Какво разкрива случката в стихове 29-34 за характера на двамата братя?

5. В стих 34 се казва, че Исав презря своето първородство (на него се полагаше двойно повече от наследството и бъдещата роля на глава на семейството). В кои области сте изкушавани да се откажете от нещо духовно значимо за сметка на нещо малко или безстойностно?

6. Прочетете Битие 26. Как Исаак следва стъпките на баща си в отношението си с Авимелех (ст. 1-11)?

7. По какви начини сте изпитвали силата на своите родители или са ви повлиявали техните слабости?

Какво можете да направите, за да усъвършенствате областта, в която имате слабости?

8. Кои конкретни обещания дава Господ на Исаак в потвърждение на Своя завет с Авраам (ст. 2-6, 23-25)?

9. Прочетете Битие 27:1-40. В 25:28 научаваме, че "Исаак обичаше Исав, защото ядеше от лова му; а Ребека обичаше Якова." Как това родителско пристрастие се проявява в разказаното в стихове 1-17?

10. Как можете да покажете еднаква любов и загриженост към членовете на вашето семейство, чийто личности се различават радикално една от друга?

1. Как Яков успява да заблуди баща си (ст. 18-29)?

Какви благословения получава той?

12. Опишете реакцията на Исав и благословието, което той получава (ст. 30-40).

13. В резултат на това изучаване, какво можете да направите в своето семейство или настояща ситуация, за да намалите напрежението и насърчите по-добри взаимоотношения?

9. Яков в плен: Божията милост и справедливост

Битие 27:41-30:24

Как се справяте с последствията на греха във вашия живот? Как неподчинението ви на Бога се отразява на Неговите намерения за вас? Опитността на Яков може да даде полезни отговори на тези въпроси.

В миналото изучаване видяхме как родителското пристрастие увеличи естественото съперничество между Исав и Яков. Когато Исаак и Ревека взеха страна, за да действат един срещу друг, семейните взаимоотношения се обтегнаха до крайност. В това изучаване виждаме как накрая те се разрушиха и това доведе до непредвидими последици.

1. Прочетете Битие 27:41-28:9. Какъв план измисля Ревека, когато чува за намерението на Исав да убие Яков и как убеждава сина си и своя мъж да го изпълнят (ст. 41-46)?

2. Как конкретно заповедта на Исаак щеше да насърчи Яков да напусне своя дом и се отправи на дълго пътуване (ст. 28:1-5)?

3. Прочетете Битие 28:10-22. Опишете случилото се с Яков по време на първата му нощ извън дома (ст. 10-15).

4. Какво можем да заключим от реакцията на Яков на съня за неговите взаимоотношения с Бог на този етап (ст. 16-23)?

5. Отминал грях на неподчинение на Бога може да остави у нас товара на вина или провал. Как опитността на Яков може да обнови доверието ни в Божията милост?

6. Прочетете Битие 29. Какво е общото и различното между първоначалната опитност на Яков в Харан и тази на главния слуга на Авраам отпреди много години (ст. 1-18; вж. също 24:10-28)?

7. Яков среща своята бъдеща жена и средство за своето дисциплиниране у Лаван. По какъв начин измамничеството на Лаван е справедлива отплата на Яков за това, че той използва слепотата на баща си (ст. 19-24)?

Какъв изход е намерен от ситуацията (ст. 25-30)?

8. Какво научаваме за Лия от имената, които тя дава на синовете си (ст. 31-35)?

9. Прочетете Битие 30:1-24. Какво ви прави впечатление относно взаимоотношенията между двете сестри?

10. Опишете как този травматичен триъгълник носи изпитания на всеки от участниците.

11. Духовната зрялост често се постига чрез страдание. Коя трудна ситуация в момента смятате, че Бог използва за да работи за укрепване на вярата и характера ви?

12. Прекарайте време в отдаване на благодарност на Бог и Неговите грижи и дисциплина в живота ви.

10. Яков срещу Лаван: Съперничество и неговите резултати

Битие 30:25-31:55

Имате ли понастоящем обтегнати или нарушени отношения с някой член на семейството ви, с приятел или колега? Заразени ли сте от рака на яда или гнева, който ден след ден ви унищожават? В това изучаване виждаме Яков и Лаван точно в такава ситуация.

В предходната глава, след като се ожени за Лия и Рахил, Яков се задължи да служи на баща им още седем години. Сега той иска да се върне в родния си дом със своето семейство. Но Лаван убеждава Яков да остане с нов договор. Ще видим как съперничеството между тези двама мъже разраства в конфликт.

1. Прочетете Битие 30:25-43. Защо Яков иска да си отиде и защо Лаван иска той да остане (ст. 25-30)?

2. Какво споразумение предлага Яков за своята заплата (ст. 31-33)?

3. Какъв е планът на Лаван в стихове 34-36?

4. Опишете как Яков си връща на Лаван, за да укрепи силата на своите стада (ст. 37-43).

5. Как тези двама мъже биха могли да постъпят по по-добър начин, за да предотвратят разрастването на конфликта?

6. Прочетете Битие 31:1-21. Кой нови фактори в положението на Яков го карат да вземе решение да напусне работата при Лаван и да се върне у дома (31:1-13)?

Как отговорът на Рахил и Лия потвърждават неговото решение (ст. 14-21)?

7. Как Бог защитава и се грижи за Яков тогава, когато Лаван се отнася несправедливо с него (ст. 1-21)?

Как това може да ни обнадее, когато приятел, съпруг или работодател се отнася с нас несправедливо?

8. Прочетете стихове 22-25. За борба са нужни двама и обикновено всеки има достатъчно основателни причини да мисли, че е прав. Как Лаван и Яков защитават своите постъпки (ст. 22-42)?

9. Защо често за нас е толкова трудно да погледнем от гледната точка на другия в един спор?

10. Как Яков и Лаван изглаждат своите различия (ст. 43-55)?

Как бихте оценили силните и слабите страни на това помирение?

11. Какво от наученото в този пасаж ще ни помогне да се справяме с обтегнати или нарушени взаимоотношения?

Сега решете какви стъпки е нужно да предприемете и се молете за дързост да ги следвате докрай.

11. Яков среща Исав: Планиране, молитва и борба

Битие 32-33

Животът на християнина е мистериозна смесица от Божии и наши дела, от Неговите милостиви грижи и нашите усилия. Понякога сме объркани и не знаем кой трябва да направи следващата стъпка. Виждаме това и в живота на Яков, чийто планиране, молитва, труд и вяра са в центъра на тази история.

Предходното изучаване завърши с помирение и мирно отпътуване. Сега Яков решително се насочва към друго противопоставяне със своя съперник отпреди двадесет години - брат му Исав, когото той бе излъгал. Яков съчетава планиране с молитва, подчинявайки се на заповедта на Господа да се върне в своята страна и при своите роднини. Неговата борба може да ни поучи как да поправим стари грешки и да стигнем до помирение с някой, когото сме наранили.

1. Прочетете Битие 32. Какъв възможен ефект би могла да има срещата на Яков с Божиите ангели, докато той приближаваше мястото на срещата с Исав (ст. 1-2)?

2. Опишете тона на посланието на Яков до Исав (ст. 3-5).

3. След като Яков получава зловещите известия, донесени от слугите (ст. 6), той съставя план, след което се моли. Как молитвата му в стихове 9-12 отразява взаимоотношенията му с Бог на този етап?

4. Защо молитвата на Яков може да служи за пример за нашите молитви?

5. В каква степен според вас плановете на Яков са съзвучни или се разминават с неговата молитва (ст. 13-21)?

6. Как борбата с непознатия човек ни помага да проникнем в характера и личността на Яков (ст. 22-32)?

7. Защо може да се каже, че той излиза от нея едновременно по-силен и по-слаб?

8. Как промяната на името на Яков от *който прави засада в борец с Бога* е показателна за развитието, което претърпява неговия характер?

9. В кои области изпитвате вътрешна борба за това дали да се доверите и подчините на Господа?

10. Прочетете Битие 33. По какво тази среща между Яков и Исав се различава от времето, когато се видяха за последен път (глава 27)?

11. Как ще обясните промените, които са настъпили в двамата братя?

12. В кои области постъпките на Яков към Исав могат да бъдат модел за покаяние и помирение за нас?

13. Когато Яков се установява в Сихемския град Салим (ст. 18), издига олтар на Ел Елое Израил ("Бог, Израилевия Бог"). Как срещата с Исав му беше помогнала да оцени Божията вяност?

12. Компромисът и посвещението на Яков: Цената на ученичеството Битие 34-36

В християнския ни живот компромисът и посвещението струват скъпо. Когато ние се колебаем и правим компромиси, последствията вземат своя данък върху нас лично и често върху нашите семейства и приятели. Въпреки това Бог ни призовава в милостта си да се покаем да обновим посвещението си.

В миналата глава Яков купи нива в Салим сред Ханаанците, вместо да отиде във Ветил както Бог му беше заповядал. Този компромис с езическата общност води до цяла поредица от трагедии. Виждаме как Бог отново спасява Своя слуга от опасна ситуация и потвърждава заветното Си обещание.

1. Прочетете Битие 34. Как Сихем се отнася към Дина (ст. 1-4)?

Как баща му се опитва да поправи злото, сторено на Дина (ст. 5-12)?

2. Как преценявате реакцията на Якововите синове и стъпките, които те предприемат за отмъщение (ст. 18-29)?

3. Как тази трагедия показва опасностите от духовния компромис и неподчинение?

4. Прочетете Битие 35:1-15. В стих 1 Бог отново призовава Яков да отиде във Ветил. Каква е цената на това посвещение за Яков и членовете на неговото семейство (ст. 2-7)?

5. Имали ли сте някакъв "чужд бог" в живота си, нещо което е заемало мястото на Бога? Обяснете.

От каква конкретна стъпка на подчинение се нуждаете сега, за да задълбочите посвещението си на Исус Христос?

6. В какъв смисъл връщането на Яков във Ветил представлява кулминационна точка в неговия живот?

7. Кои специфични обещания потвърждава Бог към Яков и неговите наследници (ст. 9-13)?

Какви нови измерения има тяхното значение сега - тридесет години по-късно от тяхното първоначално даване (28:13-15)?

8. Прочетете стихове 16-29. Какви нови скърби навлизат в живота на Яков?

Какво говори промяната на името на детето му от *син на скръбта ми* на *син на десница* за отношението на Яков към най-малкия му син?

9. Как ние, подобно на Яков - можем да трансформираме болката от загубата на някой скъп човек в увереност и дързост за в бъдеще?

10. Прочетете Битие 36:1-8, а после бегло преминете през стихове 9-43. Какво показват коментарите в 35:29 и 36:6-8 за отношението между Яков и Исав?

11. Кой е най-важният урок, който научихте от живота на Яков и Исав?

Част 3

Йосиф - преселението в Египет

Битие 37-50

Втората част завърши със завръщането на Яков в Ханаанската земя. Бог го беше благословил с богатство и голямо семейство, включващо дванадесет сина - глави на дванадесетте племена на Израил. Част 3 се спира върху живота на един от тези синове - Йосиф.

Биографията на Йосиф се различава съществено по няколко неща от живота на по-старите патриарси. Тя е най-дългия и най-пълнен разказ, хронологично проследяващ развитието на главния герой с помощта на литературни похвати, постигащи ефекта на напрегнато очакване и въздействие върху емоциите на читателите. През голяма част от живота на Йосиф Божията ръка е скрита. Бог не влиза в пряко общение с Йосиф и не се намесва открито както правеше с Авраам, Исаак и Яков. Но Божията задкулисна намеса е очевидна. Битие 37-50 описва как той запазва раждащата се нация и спасява хората от жесток глад. Тези глави обясняват и как Израил се установява в Египет.

1. Йосиф и неговите братя: Гордост и предрасъдци

Битие 37-38

Често ние виждаме как децата повтарят слабите и силните страни на своите родители. Това е видно в много семейства в Стария Завет. Като дете Яков изпита родителското пристрастие. Сега виждаме как той пренася тази практика върху взаимоотношенията си с Йосиф, което носи гибелни последици.

1. Почетете Битие 37. Опишете семейните взаимоотношения в началото на повествованието (ст. 1-4).

Като какво момче се проявява Йосиф в тази глава?

2. Вече видяхме в примерите с Авимелех, Яков и Лаван, че сънищата са средство, чрез което Бог разкрива Своята воля. Този път обаче, общението не се осъществява посредством думи. Как членовете на семейството на Йосиф тълкуват символите в двата му съня (ст. 5-11)?

3. Как реагират братята на Йосиф, когато го виждат да приближава към тях (ст. 12-22)?

4. За какво според вас си говореха братята по време на обяда (ст. 23-28)?

Как смятате се чувства Йосиф в рова, докато слуша техния разговор?

5. Дотан беше важен град, построен на древния кервански път, прекосяващ от север на юг западната долина на река Йордан. Търговията с роби беше добре развита, тъй като Сирия и Палестина задоволяваха този пазар. Защо братята се съгласяват с предложението на Юда (ст. 26-28)?

6. Какви мотиви виждате в начина, по който братята съобщават на баща си вестта за изчезването на Йосиф (ст. 29-35)?

7. Пристрастието на Яков, високомерието на Йосиф и завистта на братята допринасят за тази трагедия на съперничество и омраза. До каква степен участвате в подобна семейна ситуация, било то във вашето семейство или в семейството на ваш приятел, в която има някои от тези елементи?

Какво можете да направите, за да намалите напрежението?

8. Прочетеет Битие 38. Как става така, че над потомството на Юда надвисва опасност, въпреки че той има трима сина (ст. 1-11)?

Какво прави той относно това?

9. Какъв план следва Тамар, за да стане майка на Юдовото потомство (ст. 12-30)?

10. Фарес (ст. 29) е включен в родословието на Давид (Рут 4:18) и Йосиф, мъжа на Мария (Мат. 1:3). Как този факт ни помага да оценим правилно Божиата милост?

11. Дори трагедията и злото могат да са част от Божи план за добро. Как тези глави ни насърчават да уповаваме на Бога, когато сме поставени в трудни ситуации?

2. Роб и затворник: Живот под натиск

Битие 39-40

Как реагирате, когато към вас са се отнесли несправедливо? Как се чувствате, когато правите всичко, за да служите на Бог добре и накрая всичко в живота ви се сгромолясва? Йосиф преживя такива трудности след като стана роб в Египет. Неговият пример на твърдост в труден момент и начинът, по който се справи със отчайващия обрат в живота му могат да ни послужат за пример в сходни ситуации.

1. Прочетете Битие 39. Проследете развитието на способностите и отговорността на Йосиф от мига, в който той влиза в дома на Петефрий (ст. 1-6).

2. Опишете изкушението и нарастващия натиск, на който Йосиф е подложен (ст. 6-12).

Какво можем да научим от начина, по който Йосиф се съпротивлява на изкушението?

3. Какъв натиск упражнява жената на Петефрий върху своя съпруг, за да отмъсти на Йосиф (ст. 13-20)?

4. Какво според вас чувства Йосиф към Бог след тази втора несправедливост, която е напълно незаслужена?

5. Споделете за случай, когато към вас са се отнесли несправедливо за това, че сте отстоявали моралните си възгледи или че сте отказали да сторите някакво зло?

Какво си мислехте за Бог, който е допуснал това да се случи?

6. С какво образът на Йосиф в този разказ се различава от първоначалния образ, с който се запознахме в бащиния му дом?

7. Обърнете внимание на симетрията между стихове 1-6 и 20-23. Какво можем да заключим от втория пасаж за отношението на Йосиф към поредната унижителна ситуация, в която той попада?

8. Прочетете Битие 40. Опишете новата ситуация, в която се намира Йосиф (ст. 1-8).

9. Какви прилики и отлики откривате в стихове 9-19 между сънищата на началниците на виночерпците и хлебарите, и тълкованията на Йосиф?

10. Какви са последствията за тримата мъже (ст. 20-23)?

11. Тази глава завършва с думите: "А началникът на виночерпците не си спомни за Йосифа, но го забрави." Какви мисли и чувства е изпитвал Йосиф в този момент?

12. Какво ви прави впечатление относно начина, по който Йосиф се държи под невероятния натиск упражняван над него, сред многото обрати и разочарования?

Как този пример ви помага или насърчава относно трудна ситуация от идната седмица?

3. Йосиф управлява Египет: Вярната служба възнаградена Битие 41-42

Често ние гледаме на християнския си живот в краткосрочна перспектива и се интересуваме от онова, което Бог прави за нас *сега*. Бог обаче има дългосрочен план, който е съобразен с онова, което Той иска да извърши *в нас в бъдеще*. Този принцип бе в сила и в живота на Йосиф. Чрез злополучията и разочарованията Бог изграждаше неговия характер и му даваше безценно обучение. В този пасаж внезапно сполетяла го криза и възможност разкриват промяната, настъпила в него - един насърчителен пример, който можем да следваме в живота си и в служението си на Бога.

1. Прочетете Битие 41. Защо според вас фараонът бе разтревожен поради съня си (ст. 1-8)?

2. Как се появява възможност за освобождаването на Йосиф (ст. 8-14)?

3. Защо тълкованието и предложението на Йосиф са показателни за мъдрост и прозорливост (15-36)?

4. Опишете новото положение на Йосиф и отговорната длъжност, поверена му от фараона (ст. 37-49)?

По какви начини Бог беше подготвял Йосиф за тази отговорност по време на дванадесетте години, прекарани от него в Египет?

5. Какви трудни задачи ви е възлагал Бог, за да ви подготви за по-късни отговорности?

Как опитността на Йосиф може да ви помогне да устоите в лицето на трудностите, когато взаимно не получавате почти нищо и никой не оценява онова, което правите.

6. Как имената на двамата сина на Йосиф отразяват контраста между настоящото му положение и ситуацията, в която бе с пристигането си в Египет (ст. 50-52)?

7. Прочетете Битие 42. Двадесет години са минали от времето, когато братята на Йосиф го продадоха в робство. Сега той е на тридесет и седем години (вж. 37:2; 41:46). Проследете събитията, които довеждат братята на Йосиф при него и изпълняват сънищата от детството му (ст. 1-9).

8. Защо според вас Йосиф обвинява братята си че са шпиони и изпитва честността им (ст. 9-20)?

9. Смятате ли, че в този момент братята искрено се покаяват (ст. 21-22)? Обосновете се.

10. Как тяхното положение се влошава още повече при завръщането им у дома (ст. 24-38)?

11. Как отговора на Рувим на отчаяния му баща показва готовността му да поеме отговорност за семейството (ст. 35-37)?

12. Как негодите или натискът са ви помогнали да станете по-зрели в отговорността си за другите?

4. Помирение в семейството: Покаяние и отговорност **Битие 43:1-15**

Кое прави помирението възможно? Кои елементи са необходими от всяка страна на една обида или несправедливост, за да се излекуват наранените взаимоотношения? Това изучаване дава отговори на тези важни въпроси. Братята на Йосиф са се завърнали у дома от Египет, носейки вестта за болезнената опитност. Когато житото, закупено при първото посещение в Египет привършва, Яков и синовете му се сблъскват с все по-трудни за вземане решения. Въпреки че нашия опит може да не е толкова болезнен, ние можем да научим принципи на помирение от тази сложна семейна ситуация.

1. Прочетете Битие 43. Какъв натиск упражнява развилнелия се глад върху Яков и неговите синове (ст. 1-10)?

2. Къде лежи увереността на Яков, докато той напътства синовете си и поема риска да изгуби Вениамин (ст. 11-14)?

3. Помислете за трудна ситуация, в която се намирате понастоящем. Как можете да я поверите на Бог Всемогъщи - Този, за който няма нищо невъзможно?

4. Какво си мислят братята, че цели Йосиф (ст. 15-25)?

5. Каква светлина хвърлят стихове 26-34 върху характера на Йосиф?

6. Прочетете Битие 44. Тук сцената достига своята кулминационна точка. Какъв краен план замисля Йосиф в стихове 1-7?

Как този план изпитва характера и лоялността на братята му?

7. Молбата на Юда е една от най-големите ходатайствени молитви в Библията. С какво неговото отношение се различава от показаното от него и братята му преди двадесет и три години (ст. 18-34)?

8. Възстановяването на взаимоотношения, нарушени от несправедливост и нараняване изисква покаяние, изповед и поемане отговорността за последствията. По какъв начин сте участвали в процес, подобен на случая с братята на Йосиф?

9. Прочетете Битие 45:1-15. Как Йосиф обяснява на братята си причината за продаването му в робство и целта на неговите страдания (ст. 1-11)?

11. Как тази гледна точка към вашите собствени страдания ви прави способни да простите на някой, който ви е наранил дълбоко или се е отнесал зле към вас?

11. Как опитността на Йосиф ни дава по-голяма увереност в Божието управление над събитията в нашия живот?

5. Яков в Египет: Бог пази Своите люде

Битие 45:16-47:37

Учудвате ли се понякога как отделните неща в живота ви се съвместяват едно с друго? Това изучаване показва как на пръв поглед несвързани и объркващи събития от предходните глави сега служат на Божия план да запази семейството на Яков по време на настъпващия глад. Този разказ може да укрепи вярата и надеждата ни, когато се изправяме пред трудни ситуации, които не можем да си обясним.

1. Прочетете Битие 45:16-46:27. Как реагира фараона, когато чува че братята на Йосиф са пристигнали (ст. 16-24)?

Какво е означавало това за тях, като имате предвид бремето на страх и вина, тегнещо върху тях.

2. Опишете реакцията на Яков при узнаване на удивителните вестии, които синовете му донасят от Египет (ст. 25-28).

3. Вирсавее беше центърът на поклонение за Исаак. Какво насърчение дава Бог на Яков за близкото и по-далечното бъдеще, когато Той потвърждава отиването в Египет (46:1-4)?

4. Позволявал ли ви е някога Бог да видите как на пръв поглед несвързани събития се подреждат в мозайката на Неговата воля? Обяснете какво имате предвид.

5. Как стихове 5-27 подчертават Божията вярност към обещанията, които Той даде на Авраам, Исаак и Яков?

6. Прочетете Битие 46:28-47:12. Как уменията на Йосиф като администратор и ръководител продължават да се проявяват, когато той прави постъпки семейството на баща му да се установи в Гесен (46:28-34)?

Опишете как успява плана на Йосиф (47:1-12).

7. Какво ви прави впечатление у Яков по времето на срещата му с фараона, когато само преди известно време той беше готов да умре от отчаяние (ст. 7-10)?

8. Прочетете Битие 47:13-31. Какво разкриват стихове 13-27 относно целта на Бог да доведе Йосиф в Египет?

9. Как последното желание на Яков, отправено към Йосиф говори за неговата вяра в Божието обещание за неговите наследници и собствената им земя (ст. 28-30)?

10. Кое важно обещание или молитва чакате понастоящем да бъдат изпълнени от Бога?

11. Как историята на Яков и Йосиф може да ви помогне да поверите на Бог на пръв поглед несвързаните и объркващи области от живота ви?

6. Благословията на Яков: Живот на вяра Битие 48-49

Нашето егоцентрично технологично общество търси незабавно задоволяване и мигновени резултати. Добрият живот, възвеличаван и рекламиран по телевизията се измерва с онова, което имаме и използваме сега. Старите хора се смятат обикновено за старомодни, а не за пример за пълноценен живот до старини. Но за онези, които имат очи да виждат, Яков може да ни даде ценни уроци за удовлетворението от упазения във вяра живот. Това изучаване разглежда последните му дни, в които той прави равносметка на миналото и надниква в бъдещето.

1. Прочетете Битие 48. Как осиновяването на синовете на Йосиф - Ефрем и Манасия от Яков ще се отрази на техния дял от обещанията, които Бог направи на Яков (ст. 1-7)?

2. Как се проявява вярата на Яков, когато той благославя Ефрем и Манасия (ст. 8-20)?

3. Как Божия суверенен избор на Ефрем над Манасия следва същия модел, който видяхме в живота на Авраам, Исаак и Яков?

4. В тези благословения Яков си припомня начина, по който Бог се отнесе с него в миналото. Как ще опишете Бог във връзка с начина, по който Той работи в живота ви?

5. Прочетете Битие 49. Как дадените в стихове 3-7 благословения на Рувим, Симеон и Левий се отнасят към миналите им постъпки (вж. Бит. 34; 35:22)?

6. Въпреки, че провалите и греховете ни от миналото се отразяват на нашето бъдеще, как Божията милост и простителност ни помага да победим тези последствия?

7. Какво бъдеще вижда Яков за Юда (ст. 8-12)?

Какви характерни черти на Месия предрича той?

8. След като благославя шест от синовете си (ст. 13-21), Яков отправя дълго многословно благословение към Йосиф. Как благословията на Йосиф отразява неговите постъпки в миналото (ст. 22-26)?

9. Припомнете си събития в живота на Йосиф, които илюстрират имената, дадени на Бог в стихове 24-25.

10. Как последните думи на Яков демонстрират вярата и надеждата, с които той завършва своя земен път (48:21-22; 49:29-32)?

11. В кои области конкретно трябва да се доверите на Бог в бъдеще?

7. Последните години на Йосиф: Вяра, любов и надежда

Битие 50

Подобно на хубава картина или скулптура, Божията работа се нуждае от време. Но красотата на една творба отразява красотата в художника или скулптора. Предходните изучавания показаха как Бог използва години на трудности и страдания, за да изгради в Йосиф духовна зрялост, ненадмината другаде в Стария Завет. В тази последна глава от Битие виждаме как животът на Йосиф рефлектира Божия характер. Той дава пример за начина, по който трябва да се отнасяме към Бог и другите.

1. Прочетете Битие 50:1-14. Как се проявяват любовта и уважението на Йосиф към баща му?

2. Дните на оплакване на Яков бяха седемдесет - само с два по-малко от периода на жалейката на фараона. Каква светлина хвърля тази дълга церемония върху авторитета и престижа на Йосиф в Египет?

3. Прочетете стихове 15-26. Опишете реакцията на братята на Йосиф след смъртта на баща им и плана който те съставят за своето спасение (ст. 15-18).

4. Защо според вас Йосиф се разплаква, когато получава това послание?

5. Какво разкрива отговорът на Йосиф на братята му за неговото отношение към несправедливостта (ст. 19-20)?

6. Помислете за някой, който ви е наранил. Какво е отношението ви към този човек?

Как Бог е използвал тази несправедливост за ваше добро?

7. Как Йосиф показва на братята си, че не само им прощава, но и че искрено ги обича (ст. 21)?

8. Ако вашите взаимоотношения с някого са обтегнати поради несправедливост, извършена към вас, какви стъпки според вас Бог иска да предприемете извън обикновеното отношение на прощаване и забравяне, за да покажете любов и загриженост за състоянието на този човек?

9. В древен Египет за идеална продължителност на живота се смяташе сто и десет години. С какво последните думи на Йосиф напомнят на думите на неговия баща (ст. 22-26)?

10. Ако разгледаме отново цялата глава, кои са някои от начините, по които Йосиф демонстрира качествата вяра, любов и надежда?

11. В разказа на Битие видяхме, че Авраам, Исаак, Яков и Йосиф умират във вяра, очаквайки с нетърпение обещанията, които те приживе не видяха изпълнени. Как техния пример ни служи за извор на надежда като християни?

12. Как познанията ви за Бога бяха обогатени по време на изучаването на Битие?

13. Кое ви хареса най-много в изучаването на Битие?

14. Отделете време да благодарите на Бог за Неговата доброта, милост и вяроност към всяко поколение, в това число и към вашето.

Бележки за водещия

Воденето на дискусия върху Библията може да бъде много приятна и възнаграждаваща опитност. Това обаче може да е и много *стряскащо*, ако никога преди това не сте го правили. Ако се чувствате по този начин, значи сте попаднали точно където трябва. Когато Бог пожела Мойсей да изведе изралтяните от Египет, той отговори: “О, Господи, моля те, изпрати някой друг да го направи!” (Изх. 4:13).

Когато Соломон стана цар на Израил той чувстваше, че тази задача беше далеч над неговите възможности. “Аз съм само едно малко дете и не зная как да изпълнявам задълженията си... Кой може да управлява този Твой народ?” (3 Царе 3:7-9).

Когато Бог призова Еремия да бъде пророк, той отговори: “О, всемогъщи Боже... аз не зная как да говоря; аз съм само дете” (Ер. 1:6).

Списъкът може да продължи... Апостолите бяха “неуки и обикновени мъже” (Деян. 4:13). Тимотей беше млад, уязвим и уплашен. Павловият “трън в плътта” го караше да се чувства слаб. Но Божият отговор към всички Негови слуги, включително и към вас, е по-важен и остава същият: “Достатъчна ти е Мята благодат” (2 Кор. 12:9). Не се страхувайте! Бог помогна на тези хора, въпреки техните слабости, както може да помогне и на вас, въпреки усещането ви за неадекватност.

Има и една друга причина, поради която трябва да се чувствате насърчени. Воденето на дискусия върху Библията не е трудно, ако следвате определени насоки и изисквания. Не е необходимо да сте специалист по библейските въпроси или обучен учител. Предложенията, отбелязани по-долу, ще ви дадат възможност ефективно и с радост да изпълните задълженията си като водач.

Подготовка за водене на група

1. Помолете се Бог да ви помогне да разберете и приложите пасажа във вашия личен живот. Докато това не стане, вие няма да бъдете подготвен да водите другите. Молете се също за различните членове на групата. Искайте Бог да ви даде да прекарате едно приятно и полезно време заедно, изучавайки Неговото слово.

2. Когато започвате всяко изучаване, четете и препрочитайте посочения библейски пасаж, за да сте наясно с това, което казва авторът. В случай, че става въпрос за изучаване на цяла книга, прочетете книгата преди първото изучаване. Това ще ви даде полезен цялостен поглед върху съдържанието на уроците.

3. Това ръководство за изучаване е базирано на ревизирия превод на Библията, 1924 г. Ще бъде много полезно за вас и групите, ако използвате този превод като основа на вашите изучавания и дискусии. Насърчете и другите също да го използват, но им дайте свободата да изберат какъвто и да е друг, предпочитан от тях превод (например синодалния).

4. Работете внимателно върху всеки въпрос в урока. Прекарвайте време в размишление преди да формулирате отговорите си.

5. Записвайте отговорите си в празните места под въпросите. Това ще ви помогне ясно да изразите вашето разбиране за пасажа.

6. Ще ви бъде от полза, ако имате подръка Библейски речник. Използвайте го за откриване значението на непознатите думи, имена или места.

7. Веднъж завършили с изучаването на пасажа, запознайте се с бележките за водещия относно урока, който водите. Тези “бележки” са съставени с цел да ви помогнат по няколко начина: Първо, те ви показват целта която е имал авторът на ръководството, когато е съставял урока. Отделете време и помислете как въпросите по урока работят заедно за постигане на целта. Второ, бележките ви подsigуряват с допълнителна информация или коментари върху някои от въпросите. Тази информация може да бъде използвана, ако хората трудно разбират или отговарят на въпросите. Трето, “бележките за водещия” ще ви направят бдителни към потенциалните проблеми, с които може би ще се сблъскате по време на урока.

8. Ако желаете да си напомните нещо, отбелязано в “бележките за водещия”, запишете го под самия въпрос в урока.

Водейки изучаването

1. Започвайте урока навреме. Когато водите евангелизаторско библейско изучаване, започвайте с молитва. Искайте Бог да ви помогне да разберете и приложите пасажа.

2. Уверете се, че всеки един от групата разполага с копие от урока. Насърчете ги да се приготвят предварително за всяка дискусия, работейки върху въпросите от ръководството.

3. В началото на вашата първа среща обяснете, че тези изучавания са предназначени да бъдат дискусии, а не лекции. Насърчавайте членовете на групата да участват. Каквото и да става, не насилвайте тези, които се колебаят да участват в правите няколко урока.

4. В началото на дискусията прочетете въстъпителния параграф. Това ще ориентира групата в пасажа, който ще изучавате.

5. Ако изучавате една глава или по-малък пасаж, прочетете го на глас. Може да предпочетете да го прочетете сам или това да стори някой друг, ако той или тя са били помолени да го направят преди изучаването. По-дългите пасажии понякога могат да бъдат прочетени на части по различно време в прочеса на изучаването. Някои уроци могат да покрият няколко глави. В такъв случай четенето на глас със сигурност би отнело много време, следователно членовете на групата могат просто да прочитат посочените пасажии непосредствено преди съответното изучаване.

6. Когато започнете да задавате въпросите от ръководството, имайте предвид няколко неща. Първо, въпросите са създадени да бъдат използвани точно така, както са написани (да не се перифразират). Ако желаете, може просто да ги прочетете на глас пред групата или да ги изразите със свои думи. Във всички случаи, произволни редакции на въпросите не са препоръчителни. Второ, въпросите са предназначени да водят групата към разбиране и приложение на “основнаа идея” на пасажа. Авторът на ръководството има определено свое виждане за тази централна идея, записано в “цел”

на урока в бележките за водещия. Вие трябва да се опитате да разберете как пасажът изразява тази идея и как въпросите по урока допринасят и водят групата в тази насока.

Ще има моменти, когато ще е подходящо да се отклоните от ръководството за изучаване. Например въпросът може да е получил вече своя отговор. Ако е така, просто преминете към следващия, без да задавате отговорения въпрос. Или някой може да повдигне важен въпрос, невключен в ръководството. Отделете време и го дискутирайте! Важното е да можете да преценявате как да постъпите. Може би има много маршрути по които да достигнете до целта на изучаването, но най-лесният обикновено е този, който авторът ни предлага.

7. Избягвайте да отговаряте на въпросите, които задавате. Ако се наложи, повторете ги или ги перифразирайте, докато бъдат разбрани ясно от групата. Нетърпеливата група бързо става пасивна и тиха, ако разбере, че водещият ще говори през по-голямата част от времето.

8. Не се страхувайте от мълчанието. Хората може би се нуждаят от време да помислят върху въпросите, преди да формулират отговора си.

9. Не се задоволявайте с един отговор. Питайте: “Какво мислят останалите?” или “Нещо друго?”, докато няколко души не дадат отговори на въпроса.

10. Признавайте участието и приноса на всеки. Старайте се да се съгласявате когато е възможно. Никога не отхвърляйте отговор. Ако е съвсем очевидно, че даден отговор е неправилен, попитайте: “Кой стих те доведе до това заключение?” или отново: “Какво мислят останалите?”

11. Не очаквайте всеки отговор да бъде адресиран към вас, макар че това сигурно ще се случва в началото. Когато членовете на групата се поотпуснат, те ще започнат действително да взаимодействат помежду си. Това е белег за ”здрава” дискусия.

12. Не се страхувайте от спор или несъгласие. Те могат да бъдат много стимулиращи. Ако не сте изчерпали напълно предмета, не се разстройвайте. Продължете и имайте “едно наум” за въбдеще. По-нататъшното изучаване може да реши проблема.

13. Разгледайте пасажа с внимание. Той може да бъде източникът за отговори на въпросите. Предпазвайте групата от излишни препратки и цитати. По същия начин се съсредоточавайте върху предмета и избягвайте да се отклонявате.

14. Периодично резюмирайте това, което групата казва за пасажа. Това помага за сближаването на различните мнения, изказани по време на обсъждането и дава възможност за по-нататъшно развитие на дискусията. Избягвайте да проповядвате.

15. Завършвайте събиранията си с молитва върху конкретна тема. Искайте Божията помощ, за да приложите нещата, които сте научили от изучаването.

16. Свършвайте навреме.

Компоненти на малките групи

Една здрава малка група би трябвало да прави повече от това само да изучава Библията. Тук са изброени четири компонента, които трябва да вземате предвид, когато изграждате структурата на вашите събирания.

Подхранване. Да бъдеш част от малка група е подхранваща и поучителна опитност. Вие ще израствате в познание и любов към Бога и един към друг. Най-подходящият начин да обичаме Бог е да знаем и спазваме Неговите заповеди (Йоан 14:15). Това е причината, поради която библейското изучаване ще бъде основата на вашата малка група. Но вие можете да бъдете не по-зле подхранени и от други неща. Може да изучавате пасажки от Писанието наизуст, да четете и дискутирате книга или да слушате запис на проповед от някой добър проповедник.

Общение. Повечето хора имат нужда от близко приятелство. Вашата малка група може да бъде отлично място за култивиране на такива взаимоотношения. Разрешавайте време за обмяна на мнения и взаимодействие преди и след изучаването. Отделяйте време за споделяне по време на събирането. Правете забавни неща заедно с групата, например импровизирана вечеря с малка почерпка или излет. Изберете някой да носи освежителни напитки на събирането. Бъдете изобретателни!

Поклонение. Част от времето може да бъде прекарано в поклонение и молитва. Славете Бог заедно за това, което е. Благодарете Му за това, което е направил и прави във вашия живот и в света. Молете се за нуждите един на друг. Искайте Бог да ви помогне да приложите това, което сте научили. Пейте заедно хвалебни песни.

Мисия. Много малки групи решават да работят заедно в някаква форма на евангелизиране. Това може да бъде практичен начин за прилагане на онова, което сте научили. Вие може да бъдете домакини на серии от евангелизаторски дискусии за вашите приятели или съседи.

Може да посещавате домове за стари хора. Да помагате на някоя вдовица в чистенето или ремонта на нейното жилище. Такива проекти могат да повлияят положително на вашата група.

За по-подробно разглеждане на природата и функциите на малките групи прочетете “Ръководство за водачи на малки групи за изучаване на Библията” (IVP, Downers Grove) или Good Things Come in Small Groups (Scripture Union).

Част 1: Сътворение и праисторическа епоха

Изучаване 1. Сътворението: Особеното ни място в света. Битие 1:1-2:3

Цел: Да разгледаме величието на Твореца и красотата на Неговото творение, както и особеното ни място в света.

Въпрос 1. Накарайте членовете на групата да се редуват в прочитането на целия пасаж. Помоли ги да *накратко* своите наблюдения, без засега да ги дискутират. Чрез това се постигат две неща: вниманието се фокусира върху фактите в текста (преди да започне тълкуването му) и това дава възможност на членовете на групата да участват още в началото на дискусията.

Когато изучаваме пасаж като Битие 1, или коя да е друга част в Писанието, трябва да определим към кой вид литература спада той. Този разказ за сътворението няма белезите на притча или мит, както някои се опитват да докажат. Битие 1 е повествование за отминали, праисторически събития, тъй като отразява времето далеч преди началото на човешката цивилизация.

Въпрос 3. Ако някой попита колко дълги са дните, ползвайте допълнителната информация в края на тези бележки, за да поставите въпроса в правилна перспектива.

Въпрос 6. Насърчете групата да мисли конкретно, а не абстрактно. Всеки от нас има хаотични, нелицеприятни или несинхронизирани области в своя живот. Някои от тях трябва да бъдат конкретно посочени по време на обсъждането. Можете да се молите за тях в края на изучаването.

Дните на Битие 1. През вековете значението на *ден* в този разказ за сътворението е бил център на яростни спорове и дебати. В момента съществуват четири главни интерпретации:

1. Всеки ден е денонощие, състоящо се от ден и нощ, т.е. период от двадесет и четири часа, следователно сътворението беше извършено буквално за шест дни. Това гледище има проблем при съгласуването на последователността и продължителността на събитията във времето със свидетелството на Битие 2 и с фактите в геологията.

2. Дните представляват дълги периоди, които могат да се съотнесат с геологическите епохи. Трудността тук (както и при всички подобни съгласувания) извира от твърде тясната връзка със "съвременните" научни теории, които се славят с това, че са често съпътствани от промени.

3. Дните са подредени в литературна форма, която няма за цел да дава хронологичната последователност или продължителността на сътворението. Осемте заповеди на сътворението в Битие 1 са свързани с шестте дни в симетричен модел, виден от следната таблица:

		"Земята беше пуста и неустроена" (Битие 1:2)			
Заповеди на сътворение	Ден No.	Елементи	Заповеди на Ден сътворение	Елементи	
			No.		
1. стих 3	1	светлина	5. стих 14	4	светлина и звезди
2. стих 6	2	въздух и вода	6. стих 20	5	животни
3. стих 9	3	земя	7. стих 24	6	животни и човеци
4. стих 11		растителност	8. стих 26		човечество
Оформяне			Изпълване		

Двете групи са приблизително симетрични - първо *оформянето*, а после *изпълването* на света. Не е необходимо да приемаме буквално дните като работна седмица на Бог, както и не можем да възприемаме дословно други библейски свидетелства на това как Бог вижда и чува и да приемаме, че Той има очи и уши. Значимостта на дните се крие в тяхното съотношение - 6/1 на работни и почивни дни, като модел за труд и почивка за хората (Исх. 20:8-11).

4. Сътворението беше разкрито на автора на книгата за шест дни. Всяко видение изобразява един аспект от делото на сътворението. Материалът беше организиран и разположен в същата литературна форма върху шест плочи.

Не допускайте групата да се впусне в обсъждане на тези хипотези. Значението на *ден* не може да се определи само въз основа на тази глава, нито е необходимо да се решава кое гледище е правилно, за да се оцени авторовото послание. Битие 1 не коментира метода на сътворение; тази глава се концентрира върху силата на Божието сътворително дело и великолепието на неговите резултати.

Изучаване 2. Адам и Ева: Животът според изначалното Божие намерение. Битие 2:4-25.

Цел: Да разберем какви трябваше да бъдем според изначалните Божии намерения в нашата връзка с Бог, природата и с другите хора.

Въпрос 1. Накарайте членовете на групата да прочетат редувайки се пасажа.

Въпрос 2. Еврейската дума за "човек" (*адам*) звучи подобно на думата за "земя" (*адамах*). Човек не се "състои" от тяло и дух, както често се смята, а става "жива душа" в тяхното единство.

Въпрос 3. Еврейската дума *еден* означава "радост". Това географско описание показва, че Едемската градина беше не алегорично или митично място, а реална местност.

Въпрос 4. Тъй като природата на дървото за познаване на доброто и злово не е обяснена, не губете време в предположения за неговото значение. Вместо това посочете, че в този контекст основната идея е *запрещението*, а не *качествата* на дървото.

Въпрос 6. За евреите имената имаха специално значение. те често описват характера или значимостта на човек или място. Тук за първи път човекът е наречен Адам - лично име, посочващо неговата личност, в контраст на неличните създания, които не могат да бъдат "подходящ помощник". Даването на имена от Адам на тези създания трябваше да покаже вникване в тяхната природа.

В тази глава писателят използва две имена за Бог: *Яхве* (което се превежда като "Господ") е Неговото лично име, и *Елоим* (което се превежда като "Бог") е Неговото звание. В Битие 2 и 3 рядко появяващото се двойно име *Яхве Елоим* установява единство на двете имена, които се употребяват навсякъде в Стария Завет.

Въпрос 8. Словосъчетанието *подходящ помощник* буквално означава "помощ, идваща не от него", с други думи, "отправена към него". Значението е по-скоро *сътрудничество с*, отколкото *служба на друг*.

Изучаване 3. Първородният грях. Как да се справяме с изкушенията? Бит. 3.

Цел: Да видим как грехът навлезе в света от самото начало и да научим нещо за начина, по който можем да бъдем изкушени да не се подчиним на Бог.

Въпрос 1. Помолете някои от членовете на групата да вземат ролите на разказвача, Бог, Адам, Ева и змията, след което да представят драматично главата.

Обърнете внимание колко хитра и добре пресметната е стратегията на змията. Тя започва, като задава въпроси, които са предназначени да изкривят думите в Божията заповед (ст. 1). След това тя направо отхвърля Божието предупреждение да не се яде от дървото (ст. 4). После змията представя неправилно Божиите мотиви (ст. 5). Тази стратегия насърчава Ева да вземе своето решение за цената на подчинението на Бог.

Въпрос 6. Реакцията на Адам и Ева на тяхната голота няма нищо общо със сексуална вина или срам. Въпреки ученията на някои църкви през вековете, Библията поддържа високо мнение за секса. Така както тяхната голота беше белег на невинност и липса на чувство на срам, така сега тя става символ на вина, който трябва да се покрие от благоприличие.

Въпрос 8. Ако нямате повече време пропуснете този въпрос и разисквайте последните два.

Изучаване 4. Каин и Авел: Отношение и отговор на греха. Бит. 4-5.

Цел: Да разберем как погрешното отношение води към грешно поведение. Да видим как Бог желае да ни помогне да се съпротивляваме на изкушението и да победим злото.

Въпрос 1. Намерете доброволци за ролите на разказвача, Ева, Бог, Каин и Ламех, които да прочетат на глас глава 4. Помолете хората в групата да си отбележат онова от прочетеното, което им е направило най-силно впечатление у Каин. Споделете *накратко* тези наблюдения без да ги обсъждате.

Въпрос 2. Обърнете внимание, че авторът не ни казва точно какъв принос е дал Каин. В Левит и Второзаконие Израил получи заповед да принася първите плодове, зърно и принос на благодарност, както и животни при жертва за грях. Следователно жертвата на Авел не е сама по себе си по-голяма от тази на Каин. Не може да става дума и за съревнование между два начина на живот - на пастира и земеделеца. През всички изучавания групата трябва да избягва да извлича от текста неоправдани въпроси и идеи. Главните моменти могат да се усвоят чрез внимателно изучаване на авторските думи и на контекста, в който те се срещат.

Въпрос 6. И в тази глава имената са емблематични. *Каин* означава "роден" или "придобит" (ст. 1). *Нод* означава "скиталчество".

Въпрос 10. Обърнете внимание, че библейските родословия са дадени за да се проследят наследниците, а не да се изчисли период от време. Понякога се пропускат цели поколения. Например стилизираната схема на Матей се дели на три части от дванадесет поколения (Мат. 1:1-17) и пропуска трима последователно управлявали царе. Следователно, имената тук трябва да се разбират като отделни етапи, а не като непрекъсващи звена. Освен това разказът в Битие често представя патриарсите не просто като отделни хора с малки семейства, а като водачи на родове. Племенните отношения са изразени като семейни взаимоотношения в тяхната генеалогична връзка. Така в родословията на Битие едно име понякога се отнася по-скоро до род, отколкото

до отделен човек; например "А Яванови синове: Елисей, Тарсис [отделни хора], Китим и Доданим [групи]" (Бит. 10:4).

Изучаване 5. Потопът: Два начина на живот и резултата от тях. Битие 6-7.

Цел: Да разберем как примерът на Ной може да ни служи за насърчение в борбата ни в един зъл свят.

Въпрос 1. Накарайте членовете на групата да прочетат на глас глава 6, като се редуват един след друг.

Възможно е тези "Божии синове" (ст. 2) да са синовете на Сит, ангели или царски синове, носещи имената на богове. Въпреки че не сме съвсем сигурни кои са те, очевидно тяхното поведение е грешно и символизира разпространението на греха в ново измерение. Исполините* са вероятно гиганти (вж. Чис. 13:33). Съсредоточете вниманието си върху останалите в пасажа, където значението е напълно ясно.

Въпрос 8. От самото повествование не можем да определим дали потопът е бил местен или световен. Библейската употреба на *всичките* зависи от ситуацията и контекста. Например, в Колосяни 1:23 Павел казва, че евангелието е проповядвано "на всяка твар под небесата," очевидно имащ предвид познатия свят или Римската империя. По подобен начин еврейската дума за "земя" (*ерец*) се превежда често като "край" или "страна". Дали *земя* трябва да се разбира в местното и или световното и значение в глави 6-7 трябва да се установи чрез по-широкия контекст на Битие и историческата перспектива, използвана от автора.

Изучаване 6. Дъгата: Божиите обещания за бъдещето. Битие 8:1-9:17.

Цел: Да разгледаме примера на Ной и изпълнението на Божиите обещания в Неговата милост.

* Вместо *исполините* New International Version използва еврейската дума *нефилим*, което налага нейния превод.

Въпрос 1. Нека членовете на групат прочетат на глас Битие 8, като се редуват един след друг.

Въпрос 2. В Стария Завет Божието припомняне е нещо повече от умствен процес. То винаги подчертава факта, че Той изпълнява онова, което помни във вярна любов и с навременна намеса.

Въпрос 4. Обърнете внимание, че седем от всички чисти животни и птици бяха запазени (7:2), за да бъде възможна тази жертва без да се унищожи даден вид. В Стария Завет жертвите на всеизгаряне изразяват почит, посвещение и изкупление.

Въпрос 8. Нека членовете на групата прочетат гласно 9:1-17, като всеки изчете по един параграф.

Въпрос 9. В Библията кръвта е символ на живота. Тук Бог дава да се разбере, че животът на неговите създания и особено човешкия живот, принадлежи единствено на Него.

Изучаване 7. Вавилонската кула: Проблеми в семейството и обществото. Битие 9:18-11:32.

Цел: Да се види как грехът се предава от поколение на поколение в семейството и обществото, и как води до Божието наказание и Божията милостива намеса.

Въпрос 1. Нека някои членове на групата прочетат гласно 9:18-29, като се редуват един след друг.

Думата *земя* в стих 19 може да означава още "край" или "страна", т.е. семействата и народите от близкия изток, до които предимно се отнася Петокнижието.

Въпрос 5. Въпреки, че това родословие проследява специално потомството на Ной през Сим до Авраам, то дава сведения и за други родове и подчертава единството на човешкия род. Не отделяйте много време за този въпрос.

Въпрос 6. Сенаарската земя е Вавилония. В това събитие във Вавилон участват наследниците на Хам от рода на Хус и Нимрод (10:8-10).

Въпрос 9. Десет поколения са споменати, може би за да отговарят по брой на десетте мъже от Адам до Ной. Многобройните народи в глава 10 показва ясно, че между имената лежат големи интервали от време. Продължителността на живота непрекъснато намалява, за да достигне при Авраам 175 години.

Част 2: Авраам, Исаак и Яков - появата на Израил

Изучаване 1. Призивът към Авраам: Следвайки Бог в неизвестността. Битие 12-13

Цел: Да разберем, че вярата изисква от Аврам и от нас да уповаваме на Бог в неизвестността.

Въпрос 1. Детството на Аврам премина в град Ур - средище на тогавашната цивилизация, разположен на двата бряга на Ефрат. Ур и Харан бяха центрове на поклонение на луната, което вероятно е причината да се преселят точно там. Докато Аврам вече беше чул Божия призив (Деяния 7:2-4), най-вероятно е мотивите на Тара за напускане да са били да избегне опасността. Тъй като еламитите разрушиха Ур около 1950 г. пр. Хр. този ход вероятно е спасил живота им.

Въпрос 3. Сихем е разположен в равнината между две планини, на кръстопътя във вътрешността на Палестина. То щеше да се окаже място на вземане на важни за Израил решения в решителни времена по време на следващите векове.

Изучаване 2. Конфликт и завет: Изпитания на вярата. Битие 14-15.

Цел: Да проследим как Бог полага грижи за израстване и укрепване Аврамовата и нашата вяра.

Въпрос 1. Този разказ изобилства на географски описания. Те проследяват посоката на настъпление на източните царе по пътя на керваните, свързващ севера с юга. За първи път тук библейските събития са явно съотнесени с външно историческо събитие. Хрониката на една светска военна операция внезапно придобива религиозна значимост с намесата на Аврам, който играе главна роля във втората част на повествованието. Този случай е първият пример на Божие изпълнение на Неговото обещание, че името на Аврам ще стане велико и благословено.

Въпрос 7. Нека някои членове на групата да прочетат репликите на разказвача, Господ и Авраам в глава 15.

Според тамошните културни традиции бездетен мъж можеше да осинови дете, за да осигури свой наследник.

Въпрос 10. В този заветен ритуал двете страни постигат споразумение между двете половини мъртви животни, символизирайки с това, че ще ги постигне същата участ, ако не удържат дадената от тях дума. Аврам седи от едната страна и чака Бог да поеме инициативата, с което се набляга на факта, че само Той прави завет. Подборът на думите точно следва съвременната законова форма за договор. Първо идва идентификацията и историческото въведение (ст. 7), след това частта, отнасяща се до бъдещите отношения и задължения (ст. 18-19). За разлика от човешките договори обаче, този е едностранен и безусловен, тъй като Бог приема задължение без да налага съответните отговорности на Аврам.

Изучаване 3. Исмаил и Исаак: Колебание и обновяване на вярата. Битие 16-17.

Цел: Да ни помогне да разберем, че Бог в силата си може да изпълни Своите обещания към нас въпреки обстоятелствата.

Въпрос 1. Попитайте кои желаят да вземат ролите на разказвача, Сарайя, Аврам, Агар и Господ и да представят глава 16 под формата на минидрама.

Въпрос 2. Културата на близкия изток по това време допускаше този начин на сдобиване с деца. Археолозите откриха брачни договори на музите, съдържащи това условие от страна на съпруга, с цел осигуряване против евентуално оставане без наследник.

Въпрос 4. Обърнете внимание, че Агар показва лъжлива гордост, Сарайя несправедлив укор, а Аврам неоправдан неутралитет, въпреки че по-късно той поема своята отговорност, като назовава сина на Агар Исмаил.

Въпрос 8. В древността в близкия изток името на даден човек беше неразривно свързано с естеството на неговия характер и личност. Даването на име в Библията има голямо значение, а промяната на името е събитие с огромна значимост, символизиращо обновен характер и съдба. Всеки от патриарсите - Авраам, Исаак и Яков, получи името си от самия Бог. Тези имена, както и имената на великите библейски герои като Мойсей и Аарон, Давид и Соломон, са уникални и нито един от останалите библейски образи не носи някое от тези имена.

Въпрос 9. Обрязването се практикуваше от египтяните както и в други страни като племенен обряд при настъпване на полова зрелост. Тук Бог променя и трансформира съществуващ обичай, като му придава едно напълно ново значение. За Божиите люде обрязването е божествено възложен белег на завета, извършвано на осмия ден от раждането - физически акт на идентификация и посвещение като член на заветната общност.

Въпрос 10. Авраам се смее при мисълта, че той и Сара могат да имат син на техните години. Но Бог се смее последен. Той нарича сина на Авраам *Исаак*, което означава "смях".

Изучаване 4. Содом и Гомор: Божието наказание за обществото. Битие 18-19.

Цел: Да разгледаме какво можем да направим, за да избегнем Божието наказание за нас, нашите семейства и обществото.

Въпрос 1. Нека желаещи от групата да вземат ролите на разказвача, Господ и Авраам и да прочетат на глас 18:16-33.

Въпрос 4. Обърнете внимание на забележителната промяна във възгледите и разбиранията на Авраам в този момент. Главната му грижа дотогава - като избран от Бог човек да основе заветен народ, беше да се отдели от езическите народи и техните грешни практики и да се съсредоточи върху своите семейни проблеми със сдобиването със син. Сега най-неочаквано той проявява по-голям интерес и загриженост за съдбата на тези два езически града, особено към ония от техните жители, които са праведни. На това място в повествованието бащата на еврейския народ се превръща в символ-преобраз на Израил, благославящ целия свят (12:3). По-ранната намеса на Авраам в живота на Содом (14:11-24), засягаше предимно собствените му роднини, Лот и неговото семейство; сега той се застъпва за целия град.

Тази промяна не е толкова продиктувана от любов към пазарлъка, колкото от стремеж към знание. Авраам се движи пипнешком в загриженост, вяра и смирение, за да научи повече за Божието управление, милост и наказание в света.

Въпрос 6. Нека няколко души прочетат на глас 19 глава.

Думата *вик* (18:20, 21; 19:13) означава още "безчинство". Еврейският корен на думата означава измъчен вик на угнетените, агонизираща жалба на жертвите на някоя голяма несправедливост.

Въпрос 10. Естествените елементи на разрушението присъстваха на това място със своя битум, петрол, сяра и сол. Докато геологията не дава доказателство за вулканична активност, тя посочва безкрайната система от набраздени с пукнатини равнини по посока север-юг. Следователно разрушаването на тези градове би могло да бъде причинено от някое от последните земетресения, които са придали съвременната форма на долината на река Йордан. Придружаващите го светкавици биха могли да запалят земния газ и изворите, причинявайки ужасен пожар, съпроводен от дъжд от разтопена сяра и сол, и издигащ дима, видян от Авраам (19:28). Каквито и да са били естествените причини, това не беше случайно бедствие, а наказание, изпратено от Бог с конкретна цел, на определеното време и имащо морално значение.

Изучаване 5. Политически и семейни кризи: Последствията от неверието. Битие 20-21.

Цел: Да се насърчим да уповаваме и да се подчиняваме на Бога, когато сме изкушавани към неверие и неподчинение.

Въпрос 3. Отговорът на Авраам показва, че неговият страх и предварително съставено мнение за хората на Авимелех (ст. 11) е довел до непочтени оправдания (ст. 12), прехвърляйки вината върху Бог (ст. 13) и превръщайки жертвата на Сара в изпитание на нейната любов, за да отърве собствената си кожа.

Въпрос 8. Действията на Авраам повдигат няколко въпроса. Първо, разказът отговаря на въпроса за правния статут на Исмаил; Авраам го призна като свои син (ст. 11; вж. 16:15; 17:23, 25, 26). Първоначалното предложение на Сара да има син от Агар съдържаше признанието, че той ще бъде неин собствен наследник и сега тя се страхуваше, че Исмаил ще упражни правото си на наследство (ст. 10). В съгласие с тогавашния обичай тя поиска Агар и Исмаил да бъдат освободени и по този начин отхвърли всяка претенция от тяхна страна за дял от семейното наследство. Адам не се притесняваше за законността на това деяние, а изрази бащина любов и загриженост. Той стори както му каза Сара, но защото Бог му заповяда да направи така. Бог обясни на Авраам, че неговото потомство ще бъде продължено чрез Исаак, а за Агар и Исмаил ще се погрижи сам Бог.

Изучаване 6. Жертвата на Исаак: Израз на най-голяма вяра и подчинение. Битие 22-23.

Цел: Да научим как Бог се грижи за онези, които го почитат с вяра и подчинение.

Въпрос 1. Нека желаещите за ролите на разказвача, Бог, Авраам и Исаак да прочетат Битие 22 на глас.

Този разказ, който съдържа последните записани думи на Бог до Авраам, е изграден в същата литературна форма, както глава 12. Действието започва с заповедта и цената на нейното изпълнение, проследява пътуване към неизвестно място, описва раздялата на баща и син и завършва пред олтара, с жертвоприношение и обещание.

Въпрос 3. Евреи 11:19 хвърля допълнителна светлина към отговора на Авраам: "като разсъди, че Бог може да възкресява и от мъртвите, - отдето по един начин *на възкресение* го и получи назад."

Съществуват много паралели между жертвата на Исаак от Авраам и Божията жертва на Неговия Собствен Син. Даже планината Мория се намира в близост до Голгота, където Исус умря в жертва за нашите грехове (вж. 2 Лет. 3:1).

Въпроси 9-10. Тази история изобилства с правна терминология, открита в документацията на съдилищата на близкия изток, включително подробното описание на имота, присъствието на свидетели и фактическото използване на земята като потвърждение за прехвърлянето на собствеността.

Въпрос 11. Този епизод има историческа значимост, тъй като на практика отбелязва първото влизане в притежание на земя в Ханаан в историята на Израил.

Изучаване 7. Съпруга за Исаак: Божието водителство и грижи. Битие 24:1-25:11.

Цел: Да погледнем начина, по който Бог намери жена за Исаак като пример на Божието водителство и грижи в нашия живот.

Въпрос 1. Тъй като този пасаж е дълъг, четенето му е разделено на три части: 24:1-27, 28-67 и 25:1-11.

Тези последно засвидетелствани думи, изречени на Авраам показват израстването на неговата вяра през годините. В началото той таеше съмнение относно двата най-важни елемента от Божието обещание: неговото потомство (15:2) и земята (15:8). Сега след години на борба и изпитания той изявява спокойна увереност, че Бог ще се погрижи за земята и потомството (ст. 7). Той стана пример на вяра, описана в Евреи 11:8-12, 17-19.

Поставянето на ръка под бедрото (символ на възпроизвеждащите органи) при даването на клетва във връзка с последното желание на някой високопоставен човек символизира участие на потомството в изпълнение на заповедта. То придава допълнителна тържественост на задължението.

Въпрос 2. Слугата на Авраам може да е Елиезер, споменат в 15:2.

Въпрос 10. Неслучайно тази част на Битие, разказваща за смъртта на Авраам, завършва с родословен списък, съдържащ подробна информация за многото наследници на патриарха. Те са свидетели за Божията вяроност и изпълнение на Неговото обещание, че Авраам ще стане баща на много народи. Обещанието и изпълнението му обхващат като в рамка цялата му биография.

Изучаване 8. Яков и Исав. Семейна вражда. Битие 25:12-27:40

Цел: Да разгледаме мощното влияние, което родителите упражняват върху децата и респективно, върху семейните взаимоотношения.

Това изучаване обхваща две глави и половина - твърде дълга секция, за да бъде дискутирана изцяло. Въпросите са съставени така, че да помогнат на групата да разбере и приложи по-важните аспекти от живота на Исаак, Ребека, Яков и Исав без да затъва в подробности.

Въпрос 1. Помолете двама души да прочетат на глас 25:12-18 и 19:34.

Въпрос 4. Правото на първородство беше статутът на първородното дете, което наследяваше върховенството в семейството и двоен дял от наследството. Тук този статут има особеното значение на привилегия и отговорност в продължаването рода на Авраам и изпълнението на Божиите обещания към него. Древни документи показват, че сред съвременните хурианци първородството можеше да се прехвърля на друг човек или чрез решение на бащата (вж. също Бит. 49:3; 1 Лет. 5:1) или да се закупи от друг брат.

Въпрос 6. За разнообразие можете да помолите членовете на групата да прочетат глава 26 наум.

Въпрос 9. Помолете някои от членовете на групата да вземат ролите на разказвача, Исаак, Исав, Ревека и Яков и да прочетат 27:1-40.

Въпрос 11. Библейското свидетелство не оправдава безсърдечната злоупотреба с глада на неговия брат от страна на Яков и хитрата заблуда на слепия му стар баща. Отговорът на Господ към Ревека (25:23) показва ясно, че претендирането на Яков за първородство се дължи единствено на неговата богоизбраност. Освен това началото на следващата глава показва болезнените последствия от измамничеството на Яков.

Изучаване 9. Яков в плен. Божията милост и справедливост. Битие 27:41-30:24.

Цел: Да видим, че често духовната зрялост се постига чрез страдания.

Въпрос 1. Нека няколко души прочетат на глас стихове 27:41-28:9.

Прозвището "Бог Всемогъщи" (*Ел Шадай*) се свързва в частност с завета с Авраам (17:1).

Въпрос 3. Нека някой прочете на глас 28:10-22. Описанието в стихове 12-13 напомня типичния вавилонски храм-кула - зигурат. Но за разлика от езическата версия, при която божеството слиза, а човекът се изкачва, ангелите използват стълбата и Бог стои над нея. Това е първото откриване на Господ на Яков - неочаквано и незаслужено, но също и несдържано в благословието си.

Въпрос 4. Въпреки, че отговорът на Яков изглежда като правене на сделка, той е по-скоро клетва, резултат от неговото страхопочитание и уважение - че ще вземе обещанието и ще работи за неговото изпълнение (ст. 15). Предлагащото на десетък не е дар, а даване обратно на Бог.

Въпрос 6. Помолете някой да прочете ролите на разказвача, Яков, овчарите и Лаван в глава 29.

Въпроси 8-9. Имената на бебетата в глави 29 и 30 разкриват патоса и напрежението, които двете жени чувстват във временните си победи. Смисълът на 30:14-16 се крие във факта, че мандраговите ябълки се смятаха за плодове, увеличаващи плодовитостта. По ирония на съдбата човекът, който откупи първородството от своя брат сега е обект на пазарлък между двете му жени. Въпреки, че Лия не се радваше на любовта на Яков, нейните синове Левий и Юда дадоха началото на най-влиятелните племена в Израил - свещеничеството и монархията.

Въпрос 11. Повествованието продължава по две успоредни сюжетни линии - Божията милост и снабдителни грижи, и моралната отговорност на Яков и носенето от него на последствията от греха му. Бог потвърждава завета с Авраам и Исаак, и дава специфични обещания на Яков. Въпреки това обичайния дома си Яков е принуден да бяга, изгонен от семейството си, безмилостно експлоатиран двадесет години и измъчван от семейни вражди. Ревека осигурява първородството на любимия си син и успява в плана си да го спаси от Исав, като отправя Яков с благословията на баща му. Тя обаче не връща Яков обратно у дома както се е надявала, а умира без да го види отново.

Изучаване 10. Яков срещу Лаван: Съперничество и неговите резултати. Битие 30:25-31:55.

Цел: Да разгледаме последствията от неразрешения конфликт и как ние можем да постигнем помирение в подобни отношения.

Въпрос 2. Изразът *всяка капчеста и пъстра* в стих 32 липсва в ранногръцкия превод на Стария Завет (Септуагинта) и вероятно е добавен по-късно. Стореното от Лаван в стих 35 изглежда потвърждава, че делът на Яков се състоеше от черни овци и капчести или пъстри кози.

Въпрос 4. Процедурата с пръчките с белите ивици по тях се основава на погрешното схващане, че ярката гледка по време на зачеване оставя своите белези върху зародиша. Яков също прилагаше подборно зачеване - един бавен процес, в което Лаван не се съмняваше. Следователно единственото обяснение за бързото увеличаване на стадата на Яков е чудната сила на Бог (вж. 31:10-12).

Въпрос 6. Помоли членове на групата да прочетат ролите на разказвача, синовете на Лаван, Господ, Яков, Рахил и Лия в глава 31:1-21.

Документи от това време хвърлят светлина върху казаното от жените в стихове 14-15. След като веднъж се бяха оженили за Яков, те се смятаха за чужди и следователно също можеха да бъдат обект на експлоатация. Последното изречение се отнася до обичая младоженеца да дава на бащата на невестата определена сума пари, която след сватбата се прехвърлят на невестата. Тъй като четиринадесетте години на служба на Яков бяха в замяна на пари, очевидно Лаван или не беше заделил паричния еквивалент, или го беше използвал за себе си.

Кражбата на Рахил на домашните богове на баща и вероятно беше мотивирана от поверието, че те засилваха позициите на човека който ги притежава при разпределяне на наследството.

Въпрос 8. Нека членовете на групата прочетат на глас драмата, разразила се в стиховете 22-55.

Въпрос 10. Тъй като заветното угощение беше съпроводено от принасяне на жертва, двете страни се задължаваха да се свържат в споделянето на трапезата на техния божествен домакин.

Изучаване 11. Яков среща Исав: Планиране, молитва и борба. Битие 32-33.

Цел: Да разгледаме факта, че понякога е нужна голяма борба за поправяне на стари грешки и постигане на помирение с някого, когото сме наранили.

Въпрос 1. Нека членове на групата прочетат глава 32 на глас, като се редуват.

Въпрос 4. Молитвата на Яков е твърдо стъпила върху Божиите завет, заповед и обещание. Тя притежава елементите на страх и надежда, благодарност, смирение, изповед, чувство за уязвимост и молба. Питайте членовете на групата за тези елементи, докато те не разпознаят по-важните от сред тях.

Въпрос 8. Смяната на името означава прехвърляне на ударението от отделния човек върху народа на Израил. Това събитие бележи решително скъсване с миналото и поставя начало на новата роля на Яков като баща на раждащата се нация. Самото му място е значимо, тъй като река Ябок е границата след първата победа на Израил над царете в обещаната земя. Решителната духовна опитност и промяната на името на Яков настъпват точно когато той преминава в първата територия, която ще бъде завладяна от народа на Израил след излизането му от пустинята.

Въпрос 10. Нека някои от членовете на групата да вземат ролите на разказвача, Исав и Яков и да прочетат на глас глава 33.

Въпрос 13. Въпреки, че Яков каза на Исав че ще го настигне в Сиир (ст. 14), вместо това той отива в Сокхот и Сихемския град Салим (ст. 16-20). Неговите действия може би означават нежелание напълно да се довери на Исав въпреки тяхното помирение.

Изучаване 12. Компромисът и посвещението на Яков: Цената на ученичеството. Битие 34-36.

Цел: Да разгледаме опасностите и последствията от духовния компромис и неподчинение.

Въпрос 1. Нека членовете на групата прочетат на глас глава 34.

Град Салим е на около един ден път от Ветил и е разположен на кръстопътя на важни търговски пътища.

Въпрос 8. Ветил бележи край и начало в живота на Яков. Това е време на последно сбогом с Девора и на любимата му Рахил. Това е и преходно време с потвърждението на обещанието и увеличаване на семейството с раждането на Вениамин. От този момент нататък неговите синове стават център на повествованието, а техните наследници ще дадат начало на дванадесетте племена на Израил.

Въпрос 10. Братството на Исав и Яков е видно в целия Стар Завет чрез народите на Едом и Израил. Глава 36 проследява подробно наследниците на Исав. Както и преди, повествованието се готви да премине в нова сюжетна линия, родословието на другото семейно разклонение се проследява докрай.

Част 3. Йосиф - преселението в Египет

Изучаване 1. Йосиф и неговите братя. Гордост и предразсъдъци. Битие 37-38.

Цел: Да видим, че дори трагедията и злото могат да бъдат част от Божия план за добро.

Въпрос 1. Нека членове на групата си разпределят ролите на разказвача, Йосиф, Яков, човека, Рувим, Юда и братята и да прочетат на глас глава 37.

Въпрос 2. Въпреки, че Бог не фигурира явно в тези сънища, негласно се приема, че Той е източник на посланието. За да се покаже, че те не са просто случайно съвпадение, сънищата в биографията на Йосиф винаги се явяват по два наведнъж.

Въпрос 3. Рувим имаше много причини да се противопостави на този заговор. Кръвта, особено братовата (4:10, 9:5) беше свещена и неприкосновена. Като най-възрастен брат той носеше отговорност за нея. Освен това той беше вече изгубил благоразположението на баща си затова, че беше спал с неговата жена. За него това беше въпрос на живот или смърт.

Въпрос 6. Ироничен е фактът, че братята използваха козел, за да заблудят Яков. (Обърнете внимание как Яков беше заблудил своя баща в 27:9).

Въпрос 8. Нека трима членове на групата да прочетат на глас стихове 1-11, 12-23 и 24-30.

Библейският разказ дава неукрасени свидетелства за грешните постъпки и начина, по който Бог ги използва, за да осъществи Своите намерения в човешката история.

Въпрос 9. Тъй като ханаанците поощряваха ритуалния секс като магия за плодовитост, Тамар се представя за окултна проститутка.

Въпрос 10. Очевидно Юда признава синовете на Тамар за продължители на неговия род, тъй като Фарес присъства в родословията на Давид и Йосиф.

Изучавне 2. Роб и затворник: Живот под натиск. Битие 39-40.

Цел: Да разгледаме примера на Йосиф за твърдост в труден момент и начина, по който той се справи с отчайващите обрати.

Въпрос 1. Нека някои от членовете на групата прочетат на глас глава 39.

Въпрос 2. Моралната чистота на Йосиф трябва да се оцени на фона на сексуалната разюзданост, характерна за всички общества, в които робството е разрешено. За разлика от древните закони в близкия изток, разглеждащи прелюбодейството като престъпление срещу съпруга, библейското гледище го счита за грях срещу Бог. Законите на морала не са имат не обществен, а божествен произход, следователно не са относителни, а абсолютни.

Въпрос 8-9. Накарайте хората в групата да си разпределят ролите на разказвача, Йосиф, началника на виночерпците и началника на хлебарите и да прочетат глава 40. Началникът на виночерпците заемаше важния пост на доверен съветник на фараона. Началникът на хлебарите също заемаше важен пост, тъй като писмени документи свидетелстват за почти стоте вида хляб и сладкиши, радващи се на популярност сред египтяните.

Библейският свят признаваше сънищата като средство за предаване на послания от Бога. Те често водеха до безпокойство, тъй като непознаването на значенията на сънищата лишаваше даден човек от знание, което би могло да бъде жизнено необходимо за неговото благополучие. По-ранните сънища на Йосиф бяха непосредствено разбрани от него и семейството му, но виночерпеца, хлебаря и фараона (глава 41) се нуждаеха от тълкувател. Именно в това е съществената разлика между библейските и езическите сънища. Само при последните имаше специални професионални тълкуватели и литература за съновиденията. В цялата Библията само

Йосиф и Даниил тълкуват сънища. Важно е да се отбележи, че всеки служи на езически монарх в страна, където тълкуването на сънища процъфтява. Освен това и двамата отгхвърлят някаква вродена способност и отдават тълкуванието на Бога.

Изучавне 3. Йосиф управлява Египет: Вярната служба възнаградена. Битие 41-42.

Цел: Да разберем как злополучията и разочарованията могат да изграждат нашия характер и да ни подготвят за по-посветено служение на Бог.

Въпрос 1. Нека членовете на групата прочетат гласно глава 41.

Въпрос 4. Тази история показва забележителна степен на познаване на египетските обичаи. Многото титли и функции на Йосиф отговарят на тези, които откриваме в древните документи. Пръстенът с печата говори за властта на фараона, дрехите от висон са придворните одежди, златното огърлие е белег на царско благоволение, втората колесница означава, че Йосиф бе вторият човек в царството след фараона (ст. 42-43).

Въпрос 7. Разпределете ролите на разказвача, Яков, Йосиф, Рувим и братята и прочетете на глас глава 42.

Изучаване 4. Помирение в семейството: Покаяние и отговорност. Битие 43:1-45:15.

Цел: Да размишляваме върху елементите, необходими за постигане на помирение.

Въпрос 1. Помолете членове на групата да прочетат на глас глава 43. По това време Йосиф е на около четиридесет години, а Вениамин поне на тридесет.

Въпрос 2. *Бог Всемогъщи* (Ел-Шадаи) е прозвище, специално свързано със завета, който Бог сключи с Авраам и неговите наследници (1:17).

Въпрос 5. Предразсъдъците на египтяните срещу яденето с евреи вероятно имаше култов произход, тъй като формално се смяташе, че чужденците ще осквернят храната.

Въпрос 6. Разпределете ролите на разказвача, Йосиф, слугите, Юда и братята сред хората и прочетете глава 44.

Тук драмата достига своята кулминационна точка в отчайващото положение, в което Йосиф поставя братята си след внимателно скроен план, като последен тест за неговите братя. Тъй като сребърната чаша на Йосиф също е божествен бокал, нейната кражба е още по-ужасна.

Въпрос 9. Помолете някой да почете на глас глава 45:1-15.

Глава 45 е кулминационната точка в историята на Йосиф. Тя е прекрасен пример за Божия суверинитет.

Изучаване 5. Яков в Египет: Бог пази Своите люде. Битие 45:16-31.

Цел: Да разберем, че на пръв поглед несвързани и объркващи събития могат да се подредят в мозайката на Божията цел за нас.

Въпрос 1. Помолете членове на групата да прочетат 45:16-46:7 на глас.

Въпрос 3. Като прави жертвоприношение на Бога на своя баща Исаак, Яков признава призива към семейството и иска разрешение да напусне Ханаан. Неговото отношение се отличава значително от това на неговия дядо Аврам, когато той отиваше в Египет (12:10-20). Това видение добавя нови подробности към старото обещание при Ветил: изграждането на нацията ще стане в Египет (вж. 15:13).

Въпрос 5. Синовете на Яков, изредени в глава 46 са групирани на две групи, по линия на Лия и на Рахил. Семейната история на Юда вече бе разказана в глава 38.

Въпрос 6. Разпределете ролите на разказвача, Израил, Йосиф, фараона и петтимата братя сред членове на групата и ги помолете да прочетат на глас 46:28-47:12.

Неприязната на египтяните към овчарите беше типична в отношението на градските жители към номадите или циганите. С благословията на фараона Йосиф осигурява тази географски изолирана област, за да защити семейството от влиянието на египетския обществен живот. Този факт, заедно с увереността, че в края на краищата те ще се върнат в Ханаанската земя, даде възможност на Израил да запази своя език, традиции и национално единство през вековете на робско съществуване.

Въпрос 8. Помолете членове на групата да прочетат на глас 47:13-31.

Съществуват много доказателства, че някой от следващите фараони се провъзгласил за собственик на всички египетски стопанства, а техните обитатели направил свои наематели.

Изучаване 6. Благословията на Яков: Живот на вяра. Битие 48-49.

Цел: Да научим от Яков цената на отстояване на живот на вяра.

Въпрос 1. Разпределете ролите на разказвача, Яков и Йосиф сред членовете на групата и ги помолете да прочетат на глас глава 48.

Въпрос 2. Евреи 11:21 избира благословията, дадена от Яков на Ефрем и Манасия за един от неговите най-забележителни прояви на вяра. Освен това стихът похвалява вярата на Яков, видна от неговата молба тялото му да бъде пренесено и погребано в Ханаанската земя: "Закълни ми се; и той му се закле. Тогава Израил се поклонил върху възглавницата на леглото" (Бит. 47:31).

Въпрос 3. В случаите с Исаак, Яков и Ефрем по-малките синове бяха избирани вместо по-големите. Авраам обаче беше избран измежду всички хора.

Въпрос 4. Един аспект от вярата на Яков е виден от имената, с които той се обръща към Бога (48:15-16). "Бог, пред Когото ходиха бащите ми Авраам и Исаак" (ст. 15) припомня, че Господ е укрепвал вярата на Яков в много кризисни моменти (28:13-15; 32:9; 46:3). Дългите години, през които Яков беше пастир, описани в 31:38-40 му дадоха възможност да оцени Божията пастирска грижа за него (ст. 15). Думата *ангелът* (ст. 16) има предвид срещите на Яков с Бога лице в лице във важни повратни моменти, особено при Фануил (32:22-32).

Въпрос 5. Помолете членовете на групата да прочетат на глас глава 49. Тази глава описва последната от големите съдбовни изявления в Битие. В цялото повествование благословения се редуват с проклетия, обещания с наказания - в очакване на Израил да види Обещаната земя.

Въпрос 6. Това е труден въпрос и отговорът му е важен не само в краткосрочна перспектива. Бог не само прощава миналото ни, но и ни изкупва, като ни прави съобразни Неговия Син (Рим 8:28-30). Ние обаче трябва да се борим с последствията от постъпките си в миналото.

Въпрос 7. Юда звучи подобно на еврейската дума за *хваление*.

Въпрос 9. Яков прокламира, че Бог управлява природата и историята, дори "отдолу" (ст. 25), на одушевления океан и съперник на боговете в езическите митове. *Силният* (ст. 24) характеризира Бог като защитник на Яков и Йосиф. *Всесилният* (ст. 25) се използва за Бог във връзка с Неговия завет с Авраам, Исаак и Яков.

Изучаване 7. Последните години на Йосиф: Вяра, любов и надежда. Битие 50.

Цел: Да погледнем на примера на Йосиф за вяра, любов и надежда.

Въпрос 1. Помоли членовете на групата да прочетат на глас 50:1-14. Патриархалната гробница присъства навсякъде в разказа като единствено семейно парче земя в Обещаната земя - единствената собственост, която те ще притежават там през следващите четири столетия.

Въпрос 3. Разпределете ролите на разказвача, Йосиф и братята сред членовете на групата и прочетете на глас стихове 15-26. Тази очевидно фиктивна история и липсата на доверие на братята у него без съмнение натъжи Йосиф.

Въпрос 11. Патриархалният период започва (12:2-3) и завършва с нотка на надежда, обобщена в последните думи на Йосиф в стих 24. Битие завършва с края на формирането на израилската история. В Изход се поставя начало на голямата национална драма.

Чарлс Хамъл е директор на служението по факултети към Inter-Varsity Christian Fellowship и автор на няколко книги, включително Огън в огнището и Връзката Галилей (и двете от IVP). Той и неговата съпруга Ан, имат огромен опит в работата с групи за библейско изучаване и са автори на ръководство за изучаване на I Коринтяни (Harold Shaw).

Кой няма проблеми с уповаването в Бога? Битие ни казва, че дори исполините на вярата - Авраам, Исаак, Яков и Йосиф бяха хора като нас, за които не беше лесно да се подчиняват на своя Създател.

И най-вече, Битие напомня, че Бог Който призова и вдъхна живот на един свят и един народ, призовава и нас да ходим с Него.